

Analýza materiální vybavenosti mateřských škol vzhledem k pohybovým činnostem ve vybraném regionu

Jana Maršíková

Bakalářská práce
2024

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta humanitních studií

Ústav školní pedagogiky

Akademický rok: 2023/2024

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení:	Jana Maršíková
Osobní číslo:	H210054
Studijní program:	B0112P300001 Učitelství pro mateřské školy
Forma studia:	Kombinovaná
Téma práce:	Analýza materiální vybavenosti mateřských škol vzhledem k pohybovým činnostem ve vybraném regionu

Zásady pro vypracování

Zpracování rešerše a studium odborné literatury o materiální vybavenosti mateřských škol vzhledem k pohybovým aktivitám.

Vymezení teoretických východisek týkajících se materiální vybavenosti mateřských škol, nářadí, náčiní a možností pohybových činností s náčiním a na nářadí dle RVP PV.

Zpracování metodologického postupu výzkumu, stanovení výzkumných cílů a výzkumných otázek.

Realizace kvantitativně orientovaného výzkumu na základě dotazníkového šetření s řediteli a vedoucími učiteli mateřských škol.

Zpracování a vyhodnocení získaných dat, včetně jejich interpretace.

Prezentace výsledků výzkumu, jejich shrnutí a doporučení pro praxi mateřských škol.

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

Dvořáková, H. (2011). *Pohybové činnosti pro předškolní vzdělávání*. Raabe.

Dvořáková, H. (2011). *Pohybem a hrou rozvíjíme osobnost dítěte: Tělesná výchova ve vzdělávacím programu mateřské školy* (2. vyd.). Portál.

Hu, X., Jiang, G. -ping, Ji, Z. -qiu, Pang, B., & Liu, J. (2020). Effect of Novel Rhythmic Physical Activities on Fundamental Movement Skills in 3 – to 5 – Year – Old Children. *BioMed Research International*, 2020, 1–10. <https://doi.org/10.1155/2020/8861379>

Kulhánková, E. (2011). *Cvičíme pro radost* (2. vyd.). Portál.

Skopová, M., & Zítka, M. (2022). *Základní gymnastika* (4. vyd.). Karolinum.

Vedoucí bakalářské práce: **PhDr. Antonín Zderčík, Ph.D.**
Ústav školní pedagogiky

Datum zadání bakalářské práce: **11. ledna 2024**

Termín odevzdání bakalářské práce: **26. dubna 2024**

Mgr. Libor Marek, Ph.D.
děkan

doc. PhDr. Mgr. Marcela Janíková, Ph.D.
ředitelka ústavu

Ve Zlíně dne 11. ledna 2024

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné;
- na bakalářské práci jsem pracoval(a) samostatně a použitou literaturu jsem citoval(a). V případě publikace výsledků budu uveden(a) jako spoluautor.

Ve Zlíně 22. 4. 2024

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě

pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst.

3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jim dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédne k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Tato bakalářská práce analyzuje materiální vybavení mateřských škol v Olomouckém kraji s ohledem na pohybové činnosti dětí. Cílem je zhodnotit, jaké prostředky jsou v mateřských školách k dispozici pro podporu pohybového rozvoje dětí ve věku 3-6 let. Teoretická část práce se zabývá zařazením pohybových aktivit do rámcového vzdělávacího programu a popisem jednotlivých typů vybavení. Hlavní částí teoretické části této práce je popis jednotlivých druhů vybavení.

Praktická část této práce se zaměřuje na analýzu materiálního vybavení mateřských škol v Olomouckém kraji. Pro výzkum byla zvolena kvantitativní metoda sběru dat prostřednictvím dotazníků.

Výsledky výzkumu naznačují, že rozvoj pohybových dovedností u dětí ve věku 3-6 let v mateřských školách Olomouckého kraje může být omezen nedostatkem specifického vybavení pro pohybové aktivity ve vodě a nedostatkem atypických pomůcek pro rozvoj specifických pohybových dovedností. Mateřské školy v mnoha případech nemají dostatečný přístup do tělocvičen, což může dále limitovat možnosti dětí pro rozvoj pohybových schopností. Doporučuje se tedy investovat do rozmanitějšího vybavení, které by posílilo různé pohybové činnosti a rozvoj dovedností u dětí v mateřských školách. Je důležité, aby děti měly přístup k dostatečnému vybavení i v rámci mateřských škol, aby mohly plně rozvíjet svůj pohybový potenciál a získávaly potřebné dovednosti pro zdravý pohybový vývoj.

Klíčová slova: nářadí, náčiní, pohybové činnosti, materiální prostředky, materiální podmínky

ABSTRACT

This bachelor thesis deals with the analysis of the material equipment of kindergartens in the Olomouc region with regard to children's physical activities. The aim is to evaluate what resources are available in kindergartens to support the physical development of children aged 3-6 years. In the theoretical part, I try to include movement activities in the framework curriculum and describe the different types of equipment. The main part of the theoretical framework of this thesis is the description of the different types of equipment.

The practical part of this thesis focuses on the analysis of material equipment of kindergartens in the Olomouc region. For the research, a quantitative method of data collection was chosen by means of questionnaires that were sent out by e-mail to principals and head teachers of kindergartens.

The results of the research suggest that the development of movement skills in children aged 3-6 years in kindergartens in the Olomouc Region may be limited by the lack of specific equipment for physical activities in water and the lack of atypical aids for the development of specific movement skills. In many cases, kindergartens do not have sufficient access to gymnasiums, which may further limit children's opportunities for developing movement skills. It is therefore recommended to invest in more varied equipment to enhance diverse physical activities and skill development for children in kindergartens. It is important that children also have access to sufficient equipment within kindergartens to enable them to develop their full physical potential and acquire the necessary skills for healthy physical development.

Keywords: tools, equipment, movement activities, material resources, material conditions

Ráda bych vyjádřila své upřímné poděkování panu PhDr. Antonínu Zderčikovi, Ph.D., za jeho odborné vedení během psaní mé bakalářské práce, cenné rady, trpělivost a ochotu v průběhu celého procesu.

Dále bych chtěla vyjádřit vděk všem učitelům mateřských škol, kteří se podíleli na výzkumném šetření, bez jejichž účasti by realizace výzkumné části práce nebyla možná. A na závěr, velké díky patří mému manželovi za neustálou podporu, kterou mi poskytoval po celou dobu mého studia.

"S odvahou jako průvodcem a rodinou jako oporou,
můžeme zdolat všechny překážky na cestě k našim snům."

- Jana Maršíková –

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD.....	10
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 POHYBOVÉ ČINNOSTI A RÁMCOVÝ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM.....	12
1.1 POHYBOVÉ ČINNOSTI VE VZDĚLÁVACÍ OBLASTI DÍTĚ A JEHO TĚLO.....	14
1.2 POHYBOVÉ ČINNOSTI VE VZDĚLÁVACÍ OBLASTI DÍTĚ A JEHO PSYCHIKA.....	15
1.3 POHYBOVÉ ČINNOSTI VE VZDĚLÁVACÍ OBLASTI DÍTĚ A TEN DRUHÝ	17
1.4 POHYBOVÉ ČINNOSTI VE VZDĚLÁVACÍ OBLASTI DÍTĚ A SPOLEČNOST	18
1.5 POHYBOVÉ ČINNOSTI VE VZDĚLÁVACÍ OBLASTI DÍTĚ A SVĚT	19
2 MATERIÁLNÍ VYBAVENÍ PRO PODPORU POHYBOVÝCH ČINNOSTÍ V MATEŘSKÝCH ŠKOLÁCH	21
2.1 POPIS GYMNASTICKÉ NÁŘADÍ.....	21
2.2 POPIS NÁČINÍ VYUŽÍVANÉHO PRO POHYBOVÉ ČINNOSTI	32
2.3 DALŠÍ VYBAVENÍ POUŽÍVANÉ PRO POHYBOVÉ AKTIVITY.....	39
2.4 NETRADIČNÍ VYBAVENÍ.....	45
II PRAKTICKÁ ČÁST	47
3 CHARAKTERISTIKA VÝZKUMU	48
3.1 CÍL VÝZKUMU	48
3.2 VÝZKUMNÉ OTÁZKY	49
3.3 METODY SBĚRU DAT	49
3.4 CHARAKTERISTIKA RESPONDENTŮ	50
4 VÝSLEDKY VÝZKUMU.....	51
4.1 INTERPRETACE DAT Z DOTAZNÍKU.....	51
4.2 INTERPRETACE ODPOVĚDÍ NA VÝZKUMNÉ OTÁZKY:	78
5 DISKUZE.....	83
ZÁVĚR	86
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	87
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	89
SEZNAM OBRÁZKŮ	90
SEZNAM GRAFŮ	91
SEZNAM TABULEK.....	92
SEZNAM PŘÍLOH.....	93

ÚVOD

V dnešní době je kladen stále větší důraz na význam pohybových aktivit v rámci vzdělávání dětí předškolního věku. Pohyb není pouze prostředkem k zabavení dětí, ale má klíčový vliv na jejich fyziologický, sociální, emocionální a kognitivní rozvoj. Integrace pohybových aktivit do rámcového vzdělávacího programu je nezbytná pro podporu organického rozvoje jedince a jeho celkového vzdělávání. Pohyb hraje důležitou roli v rozvoji základních a specifických pohybových dovedností, posilování tělesné zdatnosti, podpoře kognitivního a afektivního rozvoje a rozvoji interpersonálních vztahů dětí.

V teoretické části práce se budu podrobně zabývat významem pohybových činností v rámci vzdělávání dětí předškolního věku. Popíši jejich roli ve vzdělávacích oblastech rámcového vzdělávacího programu, které se týkají těla, psychiky, sociálních vztahů a zapojení do společnosti.

Dále se v teorii budu věnovat materiálnímu vybavení pro podporu pohybových činností v mateřských školách. Popíšu zde různé druhy nářadí a náčiní využívaného pro cvičení a hry, jejich historický vývoj, materiálové provedení a využití v pedagogické praxi.

V praktické části práce představím charakteristiku výzkumu zaměřeného na vybavenost mateřských škol v Olomouckém kraji pro podporu pohybových aktivit dětí. Zanalyzuji data z dotazníkového šetření, které poskytnou informace o dostupnosti sportovních pomůcek, vybavení tělocvičen a zahrad ve školách. Na závěr provedu diskuzi o zjištěných nedostatcích, porovnáám další výzkumy na podobné téma a navrhnou opatření pro zlepšení podmínek pro pohybové aktivity dětí v mateřských školách.

Celkově je mým cílem přispět k lepšímu porozumění významu pohybových aktivit v předškolním vzdělávání a identifikovat možnosti pro zlepšení vybavenosti mateřských škol pro podporu pohybového rozvoje dětí.

TEORETICKÁ ČÁST

1 POHYBOVÉ ČINNOSTI A RÁMCOVÝ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

Na úplný úvod bych ráda vložila citaci, se kterou se ztotožňuji, „pohyb je pro dítě jednou ze základních potřeb, nemůže proto bez pohybu být“ (Dvořáková, 2011, s. 2).

Benny et al. (2020) tvrdí, že pohybové aktivity jsou systematicky plánovány s cílem rozvíjet a zdokonalovat jedince organicky, percepčně, kognitivně a emocionálně, a to v rámci rámcového vzdělávacího systému. Pohybové činnosti jsou důležitou součástí vzdělávacího procesu. To znamená, že pohybové aktivity nejsou jen ozdobou nebo jako nástroj k zabavení dětí. Jsou důležitou součástí vzdělávání.

Pohyb je prostředkem seznámení se s prostředím, prvním učením, jak ovládnout své tělo, jak si poradit se svým okolím a tím nabýt potřebné zkušenosti. Pohyb je prostředkem, jak vyjádřit sebe sama a komunikovat s ostatními. Je také prostředkem získávání sebevědomí, hodnocení sebe samého, vzájemného srovnávání, pomáhání si, soupeření a spolupráce (Dvořáková, 2011, s. 13).

Většina rodičů a laiků, neznalých problematiky pedagogiky, má mylnou představu o tom, co se ve skutečnosti děje za dveřmi mateřských škol. Jak uvádí Košťátková (2014), Rámcový vzdělávací program prošel před určitou dobou změnou, která má velké opodstatnění. Dříve ve vzdělávacích programech byly pouze konkrétní cíle, na nichž si pedagogové, rodiče, ale i další čtenáři jen těžko hledali výchovný cíl. A jak říká Dvořáková (2011, s. 2) „k čemu to tomu dítěti v životě bude“.

Díky tomu, že jsou cíle reflektovány obecněji než v minulosti, je možné výchovný cíl vyčíst snáze. Je tedy pouze na pedagogovi, jakou techniku, metodu a aktivitu zvolí pro naplnění cíle. Vzniká tak určitá volnost, která je však definována cílem. Hlavní výzvou je, jak dětem prakticky a adekvátně podle jejich věku a schopností představit vzdálené cíle. (Dvořáková, 2011).

Kupcová (2005) píše na metodickém portále Rámcového vzdělávacího programu předškolního vzdělávání, dále jen RVP PV, že „předškolní vzdělávání neoperuje s pojmem tělesná výchova přímo v praxi“, ale je zahrnut do průběhu profesní přípravy pedagogů pro mateřské školy. Pojímání metodiky a didaktiky je zásadní pro úspěšnou práci s dětmi, neboť bez znalosti vhodných postupů při pohybových činnostech je obtížné navrhnout kvalitní vzdělávací program odpovídající individuálním potřebám a vývojovým charakteristikám dětí. Znalost metodiky je klíčová při realizaci programů a následné evaluaci, která formuje další plánování.

Pohybové činnosti jsou nedílnou součástí praxe předškolního vzdělávání a slouží jako prostředek k dosažení stanovených cílů a témat. Jsou považovány za klíčový prvek v rozvoji osobnosti dítěte. Zařazení tělesných aktivit do školních programů představuje důležitý nástroj pro posilování tělesné zdatnosti, rozvoj dovedností a podporu zdravého životního stylu u dětí. (Dvořáková, 2011; Kupcová, 2005)

Ve vzdělávání dětí předškolního věku pomocí pohybových aktivit jsou klíčové následující hlavní kompetence (Kupcová, 2005, podle Dvořáková, 1998, 2002):

- osvojení základních a specifických pohybových dovedností,
- posílení tělesné zdatnosti,
- kognitivní a afektivní rozvoj, zahrnující psychické, osobnostní a sociální aspekty osobnosti.

Během předškolního vzdělávání je důležité, aby děti dosáhly kompetencí v oblasti pohybových dovedností, tělesné zdatnosti a kognitivního a afektivního rozvoje, což zahrnuje například (Kupcová, 2005, podle Dvořáková, 1998, 2002):

- osvojování základních a specifických pohybových dovedností, jako je chůze, běh a skákání,
- posilování tělesné zdatnosti prostřednictvím aerobní vytrvalosti, svalové síly a pohyblivosti,
- rozvoj psychických, osobnostních a sociálních dovedností.

Základní pohybové dovednosti (lokomoční, manipulační a rovnovážné) jsou klíčové pro různé pohybové aktivity pro všechny věkové skupiny, jelikož poskytují nezbytné základy pro specializované pohyby. Konkrétní zmínka je o tom ve studii od Hu et al. (2020), a ta v překladu zní: „základní pohybové dovednosti (FMS) zahrnují lokomoční, manipulační a rovnovážné dovednosti, které jsou považovány za stavební kameny, jež vedou ke specializovaným pohybovým sekvencím potřebným pro přiměřenou účast v mnoha organizovaných i neorganizovaných pohybových aktivitách dětí, dospívajících a dospělých“. A to, že jsou pohybové aktivity důležitou součástí předškolního vzdělávání a jsou součástí všech složek RVP PV, nám potvrzují i Delidou et al. (2016), kteří uvádějí, že přírodní prostředí spolu s intrapersonálními, interpersonálními a sociokulturními faktory ovlivňují pohybové aktivity na úrovni chování.

1.1 Pohybové činnosti ve vzdělávací oblasti dítě a jeho tělo

V této podkapitole se zaměřuji na vzdělávací oblast Dítě a jeho tělo neboli na oblast biologickou, která se v RVP PV nachází jako první. Tato oblast představuje klíčovou roli pro fyziologický, sociální a zdravotní rozvoj dětí, a je nezbytná pro podporu potřeby pohybu, aktivity a zdravého životního stylu u předškolních dětí. A jak uvádí Zhang et al. (2024), motorické dovednosti jsou základem dětského pohybu.

Významem této vzdělávací oblasti se zabývají i knihy od Kořátkové (2012) a Dvořákové (2011). Kořátková (2012, s. 161) ve své knize popisuje, že se tato oblast zaměřuje na „cíle směřující do úrovně biologické, které by měly v širším kontextu naplňovat potřeby fyziologického rozvoje dětského organismu s potřebou pohybu a aktivity, vést ke správnému rozvoji tělesných a pohybových funkcí, zdatnosti, koordinaci a k motorickým i sebeobslužným dovednostem“. Vzdělávací nabídka učitele se zaměřuje na rozvoj pohybových schopností a dovedností v celém spektru pohybových stimulací, manipulačních, konstruktivních a grafických činností.

Stejně jako Kořátková (2012) i Dvořáková (2011) ve své knize zdůrazňuje význam pohybových činností pro motorický, sociální a zdravotní rozvoj dětí. Popisuje dílčí vzdělávací cíle spojené s rozvojem pohybových schopností, koordinace a práce se všemi smysly. Kromě toho také popisuje důležitost praktických dovedností, poznatků o těle a zdraví, a vytváření zdravých životních návyků.

„Požadavky a cíle tělesné výchovy jako oboru se nejvíce uplatní právě v této biologické oblasti“ Kupcová (2005). Cílem je stimulovat a podporovat růst neurosvalový vývoj dítěte, zlepšovat tělesnou zdatnost, podporovat rozvoj dovedností a podporovat zdravý životní styl, neboli jak přesně tvrdí MŠMT (2021, s. 15) „záměrem vzdělávacího úsilí pedagoga v oblasti biologické je stimulovat a podporovat růst a neurosvalový vývoj dítěte, podporovat jeho fyzickou pohodu, zlepšovat jeho tělesnou zdatnost i pohybovou a zdravotní kulturu, podporovat rozvoj jeho pohybových i manipulačních dovedností, učit je sebeobslužným dovednostem a vést je k zdravým životním návykům a postojům“.

Dílčí vzdělávací cíle této oblasti začínají u základního uvědomění si vlastního těla a pokračují rozvojem pohybových dovedností a zdatnosti, aby končily u vytváření zdravých životních návyků. Pro naplnění těchto cílů je důležité učení se pohybovým dovednostem, pěstování zdatnosti a zdraví, a rozvíjení hygienických návyků, bezpečnosti a dodržování pravidel pro budování zdravého životního postoje (Kupcová, 2005).

Učení se pohybovým dovednostem ve vzdělávání dětí předškolního věku zahrnuje rozmanité typy pohybových činností, včetně lokomočních, nelokomočních, manipulačních a sportovních či uměleckých dovedností. Důraz je kladen na individuální vývoj dítěte v této oblasti a zohledňují se faktory jako zrání centrální nervové soustavy a sociální vývoj. (Dvořáková, 2011; Kupcová, 2005).

Dvořáková (2011), Kořátková (2012) a Kupcová (2005) se shodují, že důležitost kvalitního vedení předškolních dětí a podporu celkového rozvoje dítěte. Zaměření na zdraví a pohybové aktivity dětí v předškolním věku je nezbytné pro prevenci zdravotních obtíží a tvorbu zdravého životního stylu.

Lze tedy říci, že kombinace pohybových aktivit, manipulačních dovedností, podpora duševní pohody a stimulování zdravého životního stylu dítěte přispívá k optimálnímu rozvoji dítěte v rámci mateřské školy. Společné úsilí pedagogů ve vzdělávací oblasti Dítě a jeho tělo a v oblasti tělesné výchovy podporuje zdravý fyzický, duševní a sociální rozvoj dětí a připravuje je na život v komunitě s důrazem na zdravý a aktivní životní styl. Vedení dětí ke zdravým životním návykům a rozvoj pohybových schopností jsou základními pilíři výchovy v předškolním věku.

1.2 Pohybové činnosti ve vzdělávací oblasti dítě a jeho psychika

Jak uvádí MŠMT (2021, s. 17), „záměrem vzdělávacího úsilí učitele v oblasti psychologické je podporovat duševní pohodu, psychickou zdatnost a odolnost dítěte, rozvoj jeho intelektu, řeči a jazyka, poznávacích procesů a funkcí, jeho citů i vůle, stejně tak i jeho sebepojetí a sebenahlížení, jeho kreativity a sebevyjádření, stimulovat osvojování a rozvoj jeho vzdělávacích dovedností a povzbuzovat je v dalším rozvoji, poznávání a učení“.

Těchto cílů se dosahuje v rámci tří konkrétních podoblastí: Jazyk a řeč, Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace, a Sebepojetí, city a vůle.

Kořátková (2012) se ve své knize věnuje všem třem podoblastem a konkrétně zde popisuje, co která podoblast zahrnuje. Například v podoblasti “Jazyk a řeč“, nalezneme rozvoj jazykových schopností a dovedností receptivních i produktivních, kdy učitelé mohou v rámci této oblasti využívat různé hry, diskuse, pohádky či improvizční aktivity ke zkvalitnění jazykového rozvoje dětí. Důraz je kladen na podporu komunikativních

dovedností a kultivovaného projevu prostřednictvím verbálních i neverbálních komunikačních forem. V podoblasti s názvem "Poznávacích schopností, představivosti a fantazie, myšlenkových operací" zdůrazňuje důležitost pozorování, experimentování a kreativity u dětí. Patří sem hry a aktivity zaměřené na rozvoj tvořivosti a řešení problémů jsou klíčové pro podporu rozvoje intelektuálních funkcí a samostatného myšlení dětí.

Záměrem vzdělávacího úsilí pedagoga v oblasti psychologické by tedy mělo být podporování duševní pohody, psychické zdatnosti a odolnosti dítěte, rozvoj jeho intelektu, řeči a jazyka, poznávacích procesů a funkcí, jeho citů i vůle, stejně tak i jeho sebepojetí a sebenahlížení, jeho kreativity a sebevyjádření, stimulování osvojování a rozvoje jeho vzdělávacích dovedností a povzbuzování je v dalším rozvoji, poznávání a učení (Kupcová, 2005).

Kromě sociálních aspektů pohybových her je také důležité sledovat pokrok v rozvoji motorických dovedností dětí, zejména v situacích, kdy vyžadují spolupráci a rozdělení rolí ve dvojicích. Takové aktivity nejen podporují sociální interakce, ale také napomáhají v harmonickém rozvoji dětí v raném věku. Aktivity podporující duševní a emocionální rozvoj dětí v raném věku jsou podle Dvořákové (2011) klíčové pro celkový rozvoj osobnosti. „Je důležité pozitivní posilování dětí, pochvala a podpora jejich praktických činností a projevů“ (Dvořáková, 2011, s. 22).

Důraz v této oblasti je kladen hlavně na podporu celkového duševního a emocionálního rozvoje dětí prostřednictvím pohybových aktivit, komunikace a kreativity. Rozmanité hry a aktivity, které jsou propojeny s rozvojem jazyka, tvořivosti a citových dovedností, jsou důležité pro optimální rozvoj dětí v mateřské škole. (Dvořáková, 2011; Kořátková 2012; Kupcová, 2005)

Kupcová (2005) ve své práci dále zdůrazňuje, že při vedení dětí ke zdravému životnímu stylu je důležité, aby děti získaly poznatky o svém těle, aby je uměly správně pojmenovat, a pohybové hry jsou přirozenou aktivitou pro rozvoj "zdravého" sebevědomí dítěte. Pomáhají dětem získat samostatnost a sebedůvěru nejen prostřednictvím pohybových dovedností, ale také prostřednictvím řešení problémů a komunikace ve skupině.

Je tudíž zřejmé, že integrace pohybových aktivit do vzdělávacího procesu má přínos nejen pro fyzický vývoj dětí, ale také pro jejich duševní a emocionální pohodu, a může podpořit kvalitní rozvoj osobnosti v raném dětství.

1.3 Pohybové činnosti ve vzdělávací oblasti dítě a ten druhý

V této podkapitole jsem se zaměřila na oblast interpersonální a to konkrétně na oblast, která se v RVP PV nazývá Dítě a ten druhý.

„Záměrem vzdělávacího úsilí učitele v interpersonální oblasti je podporovat utváření vztahů dítěte k jinému dítěti či dospělému, posilovat, kultivovat a obohacovat jejich vzájemnou komunikaci a zajišťovat pohodu těchto vztahů“ (MŠMT, 2021, s. 23), tím chci říci, že se pedagogové v této oblasti zaměřují na podporu formování vztahů dětí k sobě navzájem a k dospělým, na posilování, kultivaci a obohacení jejich vzájemné komunikace a na udržování pohody v těchto vztazích.

Kořátková (2012) uvádí, že se podoblast Dítě a ten druhý zaměřuje na rozvoj vztahové citlivosti a dovedností ve vztahu k lidem. Učitelé tak mohou využívat různé komunikační aktivity, sociální hry, dramatické činnosti a společné výtvarné aktivity k posílení sociální interakce mezi dětmi. Dítě se učí respektovat druhé, sdělovat své potřeby a pocity, a rozvíjet schopnost spolupráce a sociálního chování. Dále také zmiňuje důležitost aktivit zaměřených na učení se ohleduplnosti, respektu, rozdělování se a řešení konfliktů mezi dětmi.

Ovšem pohybové hry zde také hrají v této oblasti důležitou roli, neboť nejenže vyžadují, ale také rozvíjejí sociální dovednosti dětí. Jak píše Zhang et al. (2024), fyzickou aktivitou se podporuje kognitivní a sociální rozvoj během dětství.

Obsah této oblasti je zaměřen především na sociální kompetence. Děti se učí navazovat první vztahy s vrstevníky i s pedagogy, což je zvláště důležité v období adaptace v mateřské škole. Hry, které vyžadují spolupráci s kamarádem, jako jsou například "honičky se záchranou" či "letadla v mlze", jsou osvědčeným prostředkem pro podporu sociálního interakce mezi dětmi.

Při organizaci pohybových her ve dvojicích s rozdělením rolí sledujeme, že primárním cílem pedagogického záměru je nejen posílení prosociálních dovedností, ale i zdokonalení motorických schopností dětí (Kupcová, 2005). Tímto způsobem se dětem nejen posilují sociální dovednosti, ale také napomáhá v celkovém rozvoji a adaptaci do kolektivu.

Podobně tuto podoblast popisuje Dvořáková (2011, s. 24) „většina pohybových aktivit a her spočívá ve hraní si spolu, proto i očekávané výstupy formulované v oblasti interpersonální lze realizovat právě na nich“. Zaměřujeme se tedy na posilování vztahů

dítěte k druhému dítěti či dospělému, rozvoj sociálních dovedností a komunikace. Důraz je kladen na osvojení pravidel chování, schopnost navazovat a udržovat vztahy, a rozvoj prosociálního chování a respektu vůči ostatním.

1.4 Pohybové činnosti ve vzdělávací oblasti dítě a společnost

V oblasti sociálně-kulturní je „záměrem vzdělávacího úsilí učitele v oblasti sociálně-kulturní je uvést dítě do společenství ostatních lidí a do pravidel soužití s ostatními“ (MŠMT, 2021, s. 25). Dítě se tak seznamuje se světem materiálních i duchovních hodnot, kulturou a uměním, a získává potřebné dovednosti, návyky a postoje, které mu umožní aktivně se zapojit do tvorby společenské pohody ve svém sociálním prostředí. „Pro seznámení s jinými kulturami si lze zahrát pohybovou hru jiného národa, povídat si o ní i o dětech, která ji v jiné zemi hrají...“ (Dvořáková, 2011, s. 25).

Jedním z cílů je například pomoc dítěti najít si svoje místo v širší společnosti, osvojit si sociokulturní návyky a orientovat se v tradicích společnosti. Dalším cílem je pomoci dítěti osvojit si potřebné dovednosti, návyky a postoje a umožnit mu podílet se na utváření společenské pohody ve svém sociálním prostředí (Dvořáková, 2011; Kořátková, 2012; RVP PV, 2021).

Pro dosažení cílů je důležité, aby učitel nabízel dětem každodenní setkávání s pozitivními vzory chování ve společnosti, spolupracoval na vytváření jasných a smysluplných pravidel soužití ve třídě a organizoval společné aktivity a hry, ve kterých se děti mohou aktivně podílet na průběhu i výsledcích. Mezi tyto aktivity patří např. různé námětové hry, dramatické činnosti, konstruktivní a výtvarné projekty. Dále je důležité uspořádat společné zábavy, slavnosti, výlety a kulturní akce, které povedou k rozvoji estetických prožitků a tvořivosti dětí (Kořátková, 2012).

V praxi se projevuje, že děti prostřednictvím společenských her a aktivit, které vyžadují spolupráci s ostatními dětmi, postupně rozvíjejí komunikační dovednosti a schopnost respektovat pravidla a hodnoty společnosti. Tyto aktivity dětem pomáhají nejen skloubit osobní rozvoj s kolektivním prostředím, ale také se efektivněji zapojit do sociálního života. Pohybové hry, které vyžadují spolupráci, jsou také příležitostí k prohloubení sociálních dovedností a komunikace (Kupcová, 2005).

Důležitou součástí vzdělávacího úsilí v oblasti sociálně-kulturní je i poznání pravidel společenského soužití, vnímání a respektování různých společenských rolí a rozvoj

společenského a estetického vkusu. To je možné vnímat i u her, jelikož „během her s pravidly se skupina společně snaží dosáhnout cíle, vysvobodit kamaráda, přehrát paní učitelku, přehrát druhou skupinu apod.“ (Dvořáková, 2011, s. 25). Učitelé tedy mají klíčovou roli v podpoře dětí při poznávání a zdokonalování těchto dovedností, aby děti byly schopny plnohodnotně a aktivně se zapojit do společnosti a kultury či umění (Kořátková, 2012; Dvořáková, 2011; Kupcová, 2005).

1.5 Pohybové činnosti ve vzdělávací oblasti dítě a svět

Oblast Dítě a svět se zaměřuje na výchovu dětí k odpovědnému postoji k životnímu prostředí a k porozumění okolnímu světu. „Záměrem vzdělávacího úsilí učitele v environmentální oblasti je založit u dítěte elementární povědomí o okolním světě a jeho dění, o vlivu člověka na životní prostředí – počínaje nejbližším okolím a konče globálními problémy celosvětového dosahu“ (MŠMT, 2021, s. 27).

Vzdělávání dětí o okolním světě a životním prostředí je klíčovým prvkem pedagogické práce. Jak uvádí Kořátková (2012), je důležité, aby učitelé poskytli dětem prostředí, ve kterém mohou pozorovat a pochopit život v jejich okolí prostřednictvím pravidelných výletů do přírody a průzkumu kulturních a technických památek. Navíc díky pohybovým aktivitám poskytujeme dětem dovednosti prozkoumat své prostředí a učit se o světě kolem sebe (Zhang et al., 2024).

Učitelé by měli vést aktivity zaměřené na praktické dovednosti a bezpečné chování v dopravě, aby děti mohly porozumět nebezpečným situacím a jejich prevenci. Důležitou součástí výchovy je také seznámení dětí s různými kulturami a zvyklostmi, což jim pomáhá pochopit rozmanitost mezi lidmi na planetě Zemi.

Dvořáková (2011) zdůrazňuje význam učení dětí o okolním světě a jeho vlivu na životní prostředí. Dětem by měly být poskytnuty základy pro odpovědný postoj k životnímu prostředí od přirozeného životního stylu až po globální obavy a s tím souhlasí i Kupcová (2005), která říká, že by pedagogové v oblasti environmentální výchovy měli vytvořit elementární povědomí u dítěte o okolním světě a vytvořit základy pro otevřený a odpovědný postoj k životnímu prostředí. Dítě by mělo být vedeno k poznávání různých kultur a rozvíjení pohybových dovedností prostřednictvím aktivit ve volném čase.

Nejrůznějšími pohybovými aktivitami (sportovními, uměleckými) můžeme podpořit i aktivní zapojení dětí do společenského života. Děti se seznamují s odlišnými kulturami a mohou je porovnávat i z hlediska oblíbenosti různých druhů sportů. Děti se tak seznamují s prvky jógy, bojového umění, různých národních tanců apod. (Kupcová, 2011, s. 13).

Děti by měly být seznámeny s různými kulturami, aby mohly rozšiřovat své povědomí o světě a oceňovat rozmanitost. Důležitou rolí u pohybových činností je také vnímání tradic místa bydliště, výchova k přírodě a kulturních hodnot a poznávání prostředí na výletech a hrách v přírodě. „Pohybové činnosti přispívají k rozvoji schopnosti a orientovat se v nových podmínkách, umět si poradit s novou situací, přizpůsobit se“ (Dvořáková, 2011, s. 26).

2 MATERIÁLNÍ VYBAVENÍ PRO PODPORU POHYBOVÝCH ČINNOSTÍ V MATEŘSKÝCH ŠKOLÁCH

V dnešní době je stále více kladen důraz na pohybovou aktivitu a zdravý životní styl u dětí již od útlého věku. Mateřské školy představují důležité prostředí, kde se děti nejenom vzdělávají, ale také rozvíjejí své pohybové schopnosti a sociální dovednosti.

Vybavení mateřských škol v oblasti pohybových aktivit je klíčovým faktorem pro podporu zdravého životního stylu a správného vývoje dětí. Je důležité v podpoře pohybu dětí a vytváří prostředí, ve kterém se mohou děti aktivně zapojit. V této kapitole se zaměřím na jednotlivé druhy nářadí, náčiní a další vybavení, které jsou v mateřských školách běžně využívány pro podporu pohybových aktivit.

Jedním z prvků vybavení mateřských škol mohou být venkovní rekreační prostředky jako například houpačky, skluzavky nebo prolézačky, které poskytují dětem možnost hýbat se a rozvíjet své motorické dovednosti. Tyto prvky jsou oblíbené mezi dětmi a umožňují jim trávit čas venku, což je pro podporu pohybové aktivity velmi důležité.

Dalším důležitým prvkem vybavení mateřských škol jsou míče, kužely, tunely a různé cvičební materiály, které slouží k rozvoji pohybových dovedností, koordinace a síly u dětí. Tyto materiály jsou často využívány ve skupinových cvičebních aktivitách a hrách, které podporují spolupráci a komunikaci mezi dětmi.

V rámci vybavení mateřských škol se také často setkáváme s různými hracími sestavami, puzzle, stavebnicemi a didaktickými herními prvky, které kromě zábavy přinášejí dětem možnost rozvoje kognitivních schopností, logického myšlení a kreativity.

Celkově je důležité, aby vybavení mateřských škol bylo rozmanité a stimulovalo různé pohybové aktivity a dovednosti u dětí. Kvalitní vybavení a správně zvolené materiály mohou napomoci ke zdravému vývoji dětí a k podpoře jejich pohybové aktivity již od raného věku.

2.1 Popis gymnastické nářadí

Tělocvičné nářadí hraje klíčovou roli ve vývoji pohybových dovedností a zdraví dětí v mateřské škole. Tato podkapitola se zaměřuje na popis jednotlivých druhů tělocvičného nářadí a jeho využití v pedagogické praxi. V následujících částech budu prozkoumávat různé typy nářadí, jako jsou lavičky, žebřiny, žíněnky, kruhy, apod. Dále se zaměřím na konkrétní cvičení a aktivity, které lze s tímto nářadím provádět.

Žáček a Janoušek (1961) ve své knize rozdělují nářadí následujícím způsobem:

- Metací nářadí - kůň, koza, stůl, bedna.
- Hlavní nářadí - hrazda, bradla, kruhy, kladina.
- Vedlejší nářadí a ostatní gymnastické pomůcky - šplhadla, lana, žebříky, žebřiny, průlezky, lavička, zařízení pro skok do výšky, stojany, laťky, žíněnky, plstěné běhouny, gymnastický koberec, gumový běhoun, odrazové můstky, kolovadla, stálky, trampolína, gymnastické kolo, záchranná plachta, záchranný pás, stolička pro magnesium, doskočiště.

Novější dělení uvádí Chrudimský, Křištofič, Marek a Vorálková (2012) a sice:

- Závodní nářadí - akrobatické podlahy, kůň, kruhy, bradla, hrazda, kladina.
- Nezávodní tělocvičné nářadí - švédská bedna, koza, gymnastický koberec, cívkové kruhy, hrazda, trampolína, lavička, žebřík, průlezky, apod.
- Ostatní tělocvičné nářadí a zařízení - molitanové krychle, kvádry, válce, apod.

Lavička

Skopová a Zítka (2022) a Žáček a Janoušek (1961) se shodují, že lavička se dá využít vícero způsoby. Buď využíváme klasickou lavičku, která má rozměry 3 – 3,7 m na délku, 25 – 30 cm na šířku a výšku, nebo lavičku otočíme a využijeme ji jako tzv. „kladinku“, která má šířku přibližně 7,5 cm a délku 3 m.

Lavička je vyrobena z dřevěné desky, z tvrdého jasanového dřeva, která spočívá na dvou podstavcích. Pevnost a stabilitu zajišťují železné úhelníky, které nalezneme uprostřed mezi deskou, podstavci a kladinkou (Žáček & Janoušek, 1961). Navíc jsou na konci lavičky připevněny háky nebo zarážky, aby bylo možné lavičku zavěsit do šikmé polohy. (Skopalová & Zítka)

Využití lavičky:

Lavička je univerzálním sportovním náčiním, které lze využít mnoha způsoby, například pro skoky, přeskoky, chůzi, lezení, cvičení, protahování, podporu rovnováhy, ale i pro vylézání a sjíždění.

Žebřiny

Dalo by se říct, že žebřiny neboli tzv. ribstoly, jsou větší dřevěné žebříky z tvrdého dřeva, které mají šířku okolo 1 m a délku 3 m. Jsou připevněny pevně ke stěně a zpravidla mají 18 příček oválného průřezu velikost 4,6 x 3,6 cm. Tyto příčky jsou ukotveny ve dvou štěrbinách ve vzdálenosti 9,5 cm od sebe. Následně „mezi 16. a 17. příčkou je vzdálenost 40 cm“ a „15. a 17. příčka je zadlabána o 4,6 cm dále směrem ke stěně“ (Žáček & Janoušek, 1961, s. 62).

Skopová a Zítka (2022) uvádějí, že ideální je, když je 8 – 10 žebřin připevněných vedle sebe na jedné zdi.

Využití žebřin:

Žebřiny jsou efektivní pomůckou, která může být využita pro přecházení nebo přeběhům, k výstupům, při cvičení a protahování, jako opora při visu, posilování výdrže a jako podpora či dopomoc k různým pohybovým aktivitám.

Hrazda

O hrazdě je zmínka již ze středověku, kdy se Nikephora zmiňuje o provazolezci, který prováděl visy, otočky, apod. na jakési vodorovné tyči. První dohledatelné hrazdy byly vyrobené ze dřeva a nebylo možné je zvětšovat či přenášet (Žáček & Janoušek, 1961).

Díky hrazdě se nám dostává všestrannému rozvoji pohybových funkcí a to především mluvíme-li o visech. Díky visu a pohybu v něm získáváme specifický pohyb horních končetin, výdrž, protažení svalstva, posílení celkového svalstva, apod. (Křištofič, 2006).

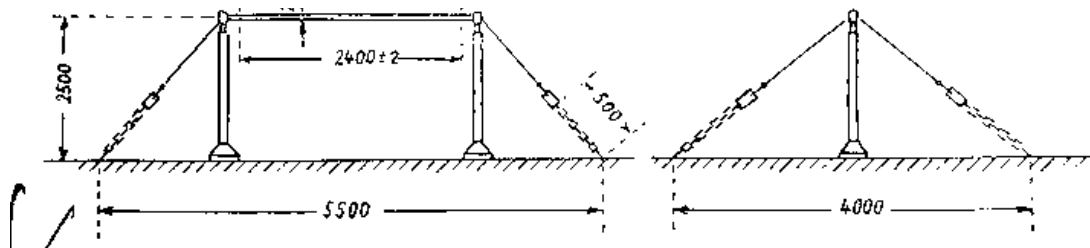
Fourny et al. (2003) ve své knize popisují hrazdu jako náradí, které umožňuje provádět švihová cvičení. Hrazdová žerď je vyrobena z oceli, sloupky z železa a ukotvení je lankové. Výška hrazdy se různí, ovšem pro soutěžní podmínky je výška stanovena na 2,55 m.

Žáček a Janoušek (1961) uvádí tyto 3 typy hrazdy:

1. Hrazda pevná

Má vodorovnou tyč, neboli žerď, vyrobenou z pružné oceli, dlouhou 240 cm a o průměru 28 mm. Tato tyč se upevňuje mezi dva vodorovné sloupky, viz Obrázek 1, pevně připevněné k zemi.

Obrázek 1
Hrazda

Žáček & Janoušek (1961, s. 32)

2. Hrazda přenosná

Tato hrazda se skládá ze dvou dvoudílných sloupů, vysokých 150 cm. Tyto sloupky bývají zabezpečeny čepy z litiny. K zemi se připevňují řetězy/lany dlouhými 50 cm. Ty se připevní železnými háky a zašroubují se maticemi. Výška hrazdy je od 165 cm do 250 cm.

3. Polopřenosné hrazdy

Ty se vyskytují většinou v tělocvičnách. Je to kombinace hrazdy pevné a přenosné, kdy jeden sloupek je připevněn pevně k zemi a druhý je “volný”.

Využití hrazdy:

Otočky, protahování, posilování, vis/vzpěr, probíhání/podbíhání, přelézání/podlézání, ručkování a další cvičební aktivity - to vše lze provádět pomocí jednoduché hrazdy.

Kruhy

Kruhy pocházejí již z doby starého Říma, kdy na nich cvičili umělci. První kruhy zavedené do tělocvičen měly tvar trojúhelníku a sloužily převážně na cvičení v hupu. Později se přišlo na to, že kruhový tvar bude lepší. Byly vyráběny z kovu a potahovány dýhou nebo kůží.

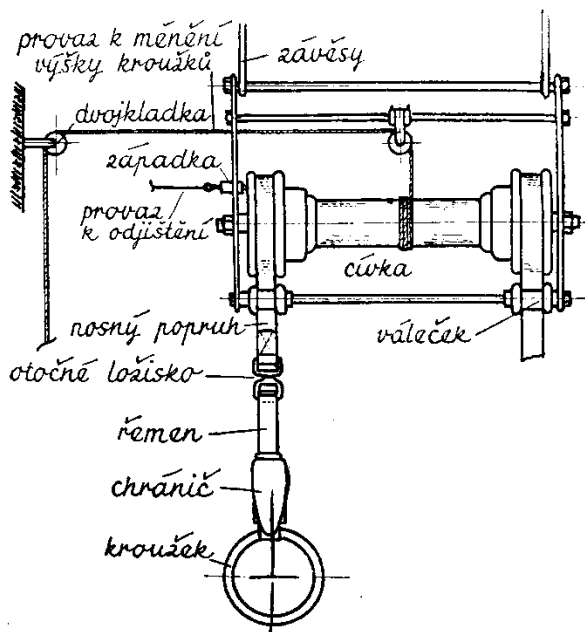
V novodobé historii jsou vyrobeny z jasanového dřeva, a složeny z několika částí, viz Obrázek 2. Uprostřed se táhne železný prut o průměru 1 cm (Žáček & Janoušek, 1961).

Rám konstrukce, na kterém visí kruhy, je vyroben z kvalitní oceli. Některé konstrukce dokonce podporují nastavení pružnosti, díky níž se náradí přizpůsobí váze cvičence a stylu cvičení (Chrudimský et al., 2012).

Kruhy jsou zavěšené na řemenech o šířce 4 cm. Tyto řemeny jsou připevněny na cívku, díky níž je možné upravovat potřebnou výšku kruhů. Řemeny jsou testovány na tah 600 kg. Výška kruhů (připevnění cívky) je závislá na výšce tělocvičny.

Obrázek 2

Kruhy

Žáček & Janoušek (1961, s. 48)

Osa kruhu je volná, a proto je obtížnější cvičit na nich a to jak z kondičního, tak koordinačního hlediska (Krištofič, 2006).

Cvičení na kruzích vyžaduje velkou sílu v ruce. Při olympijských soutěžích se využívají kruhy na konstrukci, která je pevně připevněna ocelovými sloupky a lany k podlaze, s výškou 2,55 m nad zemí. Konstrukce pro kruhy je vyrobena z oceli a kruhy jsou z umělé hmoty (Fourny et al., 2003).

Využití kruhů:

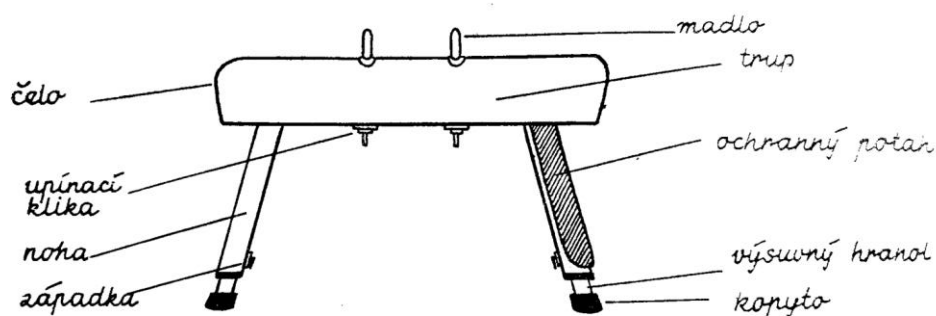
Cvičení na kruzích může zahrnovat například protahování, otočky, posilování, vis a vzpěry, skoky a seskoky.

Koně

První zmínka o koni pochází z římské doby. Původní kůň měl podobu živého koně, kdy měl ohon i zdvižený krk, ovšem nyní je tomu jinak, viz Obrázek 3. Nejprve se vyráběl celý ze dřeva, později byl obalen koudelí a potažen kůží nebo plátnem, madla byla železná a posítá kůží.

Obrázek 3

Kůň

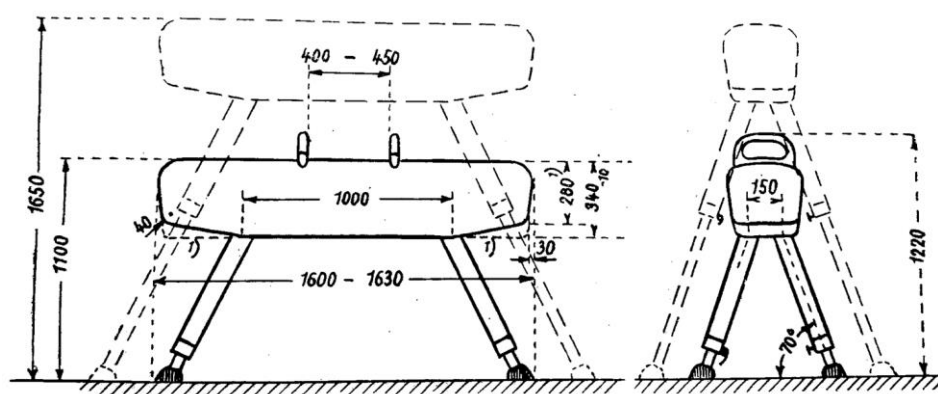

Žáček & Janoušek (1961, s. 20)

Trup koně nesou 4 dřevěné nohy, které svírají se zemí úhel 60 – 70°. Kůň má výšku od země k madlům 122 cm a lze zvýšit až na 165 cm, viz Obrázek 4.

Obrázek 4

Kůň

Žáček & Janoušek (1961, s. 19)

Pro děti se vyrábějí koně menší s trupem dlouhým 150 – 160 cm a výškou 90 cm (Žáček & Janoušek, 1961).

Soutěžní kůň na přeskokování je 135 cm vysoký a 160 cm dlouhý, pro muže a 125 cm vysoký a 160 cm dlouhý pro ženy. Kůň s madly slouží na cvičení a sestavy. Je 160 cm široký a 105 cm vysoký. Jeho tělo je vyrobeno ze dřeva a potaženo drsnou textilií (Fourny et al., 2003).

Využití koně:

Při využití koně můžete provádět skoky, přeskoky, podlézání, procházení a další aktivity.

Kozy

Jako první kozu do tělocvičného náradí zavedl Němec Eiselen a to již v roce 1837. Původně měla koza jen jednu nebo dvě nohy připevněné k zemi. Byla dřevěná a při cvičení se k ní připevňoval polštář.

„Dnes používaná koza je zkonstruovaná podobně jako kůň a liší se od něho pouze svými rozměry“ (Žáček & Janoušek, 1961, s. 23).

Trup kozy je dlouhý 65 cm, široký 32 cm a vysoký 30 cm, je potažený syntetickou nebo přírodní usní. Výška kozy je 110 cm a lze jí zvýšit po 5 cm až do 150 cm. Nohy kozy mají antismykovou úpravu (Chrudimský et al., 2012; Žáček & Janoušek, 1961).

Pro děti se vyrábějí kozy menší s trupem dlouhým 55 cm a výškou 85 cm.

Využití kozy:

Aktivity s kozou mohou zahrnovat skoky, přeskoky, podlézání a procházení, a mnoho dalších možností.

Kladina

Standartní kladina je dlouhá 5 m a široká 10 cm. Výšku kladiny lze nastavit v rozmezí od 90 cm do 140 cm, ovšem můžeme si pořídit i kladiny nižší (tzv. kladiny nízké) či kladiny pěnové. Vyrábí se ze speciálního hliníku, který je potažen syntetickým, hydrokopickým polstrováním. Na spodní straně noh jsou protiskluzové podložky (Chrudimský et al., 2012).

Fourny et al. (2003) ve své knize uvádějí, že soutěžní kladina je 120 cm vysoká, 10 cm široká a 5 m dlouhá. Je vyrobena ze dřeva vyztuženého umělou hmotou, následně je pokryta protiskluzovou vrstvou a podpěrné sloupky jsou kovové.

Dříve se kladina skládala ze dvou stojánek, které byly spojeny železným příčnickem a na koncích opatřeny schůdky. Tato kladina se dala zvýšit 140 cm od země. Nevýhodou těchto kladin bylo to, že kladiny byly příliš labilní a přístup na kladinu byl pouze ze dvou stran. V některých tělocvičnách se nacházely i kladiny menší, vysoké 35 – 50 cm. Ty byly připevněny na pevný podstavec (Žáček & Janoušek, 1961).

Využití kladiny:

Kladina může být využita k provádění skoků, náskoků a seskoků, podlézání, procházení a chůze, balancování, otáčky a akrobatické prvky a mnoho dalších zajímavých cvičení.

Žíněnka

Žíněnky slouží převážně k zabránění vážného úrazu, či zmírnění nárazu při cvičení na nářadí.

Pro školní tělocvičny se vyráběly ve velikosti 180 x 110 x 8 cm, což byl standartní rozměr žíněnky. Ovšem nevyráběl se pouze tento rozměr, bylo možné pořídit i žíněnky větší, například pro cvičení gymnastiky, apod. Žíněnky byly kožené a plněné pěrovými stonky (Žáček & Janoušek, 1961).

Nyní se vyrábí žíněnky z několika pěnových vrstev, vrchní díl je potažený PVC nebo tkaninou. Tyto žíněnky jsou měkké a poddajné, dá se s nimi lépe manipulovat a lépe tlumí nárazy. Pro školní tělocvičny se vyrábí hned několik typů žíněnek, a to například žíněnka pro cvičení na zemi bez skákání, se skákáním, žíněnky pro doskoky, dopadové plochy (matrace) apod.

Na bocích má většina žíněnek úchyty, aby je bylo možné přenášet. Novodobé žíněnky jsou lehké, takže je unesou i malé děti. Jsou obdařené suchými zipy, aby při spojení bylo možné lépe zakrýt přechody mezi žíněnkami, popřípadě jsou vyrobeny s výřezy tak, aby zapadly k jednotlivému nářadí (Chrudimský et al., 2012).

Soutěžní žíněnky jsou vysoké 10 - 20 cm, vyplněné molitanem, a slouží jako bezpečností zařízení při soutěžích (Fourny et al., 2003).

Využití žíněnky:

Díky žíněnce lze zajistit bezpečnost při provádění různých cvičení a akrobatických prvků, jako jsou skoky či gymnastika. Tato pomůcka umožňuje precizní provádění cvičení a zvyšuje také stabilitu a rovnováhu při balancování. Je vynikajícím prostředkem pro všestranný trénink a rozvoj fyzické kondice.

Švédská bedna

„Bedna je zhotovena z tvrdého dřeva ve tvaru komolého jehlanu“ (Žáček & Janoušek, 1961, s. 26). Nyní se bedna vyrábí buď to z lakované překližky, nebo z tvrdého masivního dřeva. Bedna se skládá ze 4, 5 nebo 7 dílů, tyto díly jsou vysoké 20 – 30 cm (30 cm má pouze vrchní díl). V těchto dílech jsou otvory, kvůli snadnějšímu přenášení jednotlivých dílů. Základna má velikost 165x75 cm a vrchní díl 140x50 cm. Vrchní díl je potažen syntetickou či přírodní usní (Chrudimský et al., 2012; Žáček & Janoušek, 1961).

V dnešní době existuje i švédská bedna pro začátečníky, které je vyrobena z velmi měkkého materiálu. Tato bedna se nazývá PUR švédská bedna a je to stavebnice, která „umožňuje vytvořit několik různých typů překážek. Skládá se ze čtyř dílů, které mohou být použity i jednotlivě“ (Chrudimský et al., 2012, s. 20).

Využití švédské bedny:

Prolézání, přelézání a proskakování jsou jen některé z aktivit, které lze s touto švédskou bednou provádět. Díky ní lze trénovat sílu, koordinaci a obratnost. Cvičení na protažení těla a posílení svalů je další možností využití. Chůze po této pomůcce je skvělým tréninkem pro zlepšení rovnováhy a stability. Celkově je to výborný prostředek pro zábavný a efektivní trénink.

Šplhadla

Šplhadla představují prvek vybavení, který nabízí dětem možnost rozvíjet jejich fyzickou kondici, koordinaci a sílu. Tyto herní prvky poskytují zábavný způsob, jak podnítit děti k aktivitě a pohybu. Mezi nejčastěji používané typy šplhadel patří šplhací tyče a lana, které nabízejí různorodé možnosti cvičení a hraní. Šplhací tyče umožňují dětem zdolávat překážky a dosahovat vyšších výšek, zatímco lana poskytují možnost šplhat, viset a provádět různé akrobatické prvky.

Šplhací tyče:

Tyto tyče jsou vyrobeny buď to z kovu, nebo jasanového dřeva a mají průměr 4,2 – 4,8 cm, výška je závislá na výšce tělocvičny. Nahoře jsou upevněny do závěsného nebo posuvného zařízení, dole mají bodec, nebo čep, který zapadá do kovové destičky zapuštěné v zemi.

Lana:

Žáček a Janoušek (1961) ve své knize uvádějí, že lana rozdělujeme na lana:

1. Svislá – Lana jsou vyrobena z konopí a mají průměr 3,3 – 4 cm. Jejich obvyklá délka činí 5 m, ovšem opět záleží na tělocvičně. Zavěšujeme je na háky a po cvičení se vytahují nahoru. Průměrná vzdálenost jednotlivých lan od sebe činí 80 – 100 cm.
2. Šikmá a vodorovná – Zde je rozdíl ten, že dolní konec lana je pevně připojen k zemi, nebo nízko ve stěně a napíná se dle potřeby díky kladce.

Využití šplhadel:

Využití šplhadel zahrnuje například šplhání, probíhání, protažení svalů a cvičení, stejně jako chůzi po vodorovném laně.

Odrasový můstek

V dnešní době se odrazové můstky liší od těch původních, a to jak svým tvarem, tak i stupněm pružnosti. „Dnes má pružnou konstrukci různého typu podle výrobce“ (Fourny et al., 2003, s. 56).

Pro školní tělocvičny jsou vhodné můstky měkké se dvěma pružinami, nebo můstky, u kterých lze regulovat napětí. Ovšem dle Chrudimského et al. (2012) „nejpoužívanější školní odrazový můstek je bez pružin, s polstrováním“ (s. 11).

Dle Žáčka a Janouška (1961) rozdělujeme odrazové můstky následujícím způsobem:

1. Malý pevný můstek – Vyroben z tvrdého 26 mm dřevěných desek spojených na pro a drážku. V přední části je můstek připevněn na pražec, na jehož spodní straně jsou připevněny gumové vložky, které zabraňují kluznosti můstku. „Můstek je nepatrně pružný“ (Žáček & Janoušek, 1961, s. 74). Velikost můstku je 100 cm na délku, 60 cm na šířku a 10 cm na výšku.
2. Velký pevný můstek – Tento můstek se využíval pro cvičení s koněm, či stolem. Je vyroben stejně, jako můstek malý, jediným rozdílem je to, že na přední straně jsou výřezy, které slouží pro zasunutí náradí a navíc je obdařen otvory po stranách pro lepší přenášení. Velikost můstku je 100 cm na délku, 160 cm na šířku a 10 cm na výšku.
3. Polopružný můstek – Polopružný můstek byl přechodem mezi můstkem pevným a pružným. Skládá se z rámu (obdélníkového tvaru, 140x60 cm), odrazové plochy (ta není s rámem pevně spojena) a dřevěné výplně. Rám je 50 cm od konce vodorovný se zemí. Pro oddalování můstku při provádění přeskoků se odrazová deska zasazovala do speciální konstrukce, kterou tvořily čtyři trámky kolmo do sebe zasazené.
4. Pružný latkový můstek – Ten se začal vyrábět ve Švédsku. Je zhotoven z jasanového dřeva. Můstek tvoří podstave 30x20x4 cm a odrazová deska. Podstavec je tvořen ze 2 hranolů, které mají na spodní straně gumu a odrazovou desku tvoří 2 vrstvy jasanových latěk.

5. Polopružný závodní můstek – Jediný můstek, který byl předepsaný Mezinárodní gymnastickou federací. Skládal se z podpěrných lišt, pružin a odrazové desky. Všechny tyto části byly vyráběny z pružné překližky, která měla 8 – 10 vrstev. Velikost můstku je 120 cm na délku, 160 cm na šířku a 12 cm na výšku.
6. Pružný kovový můstek – Sloužil k přeskokům vyššího náradí i ke skokům prostým. Byl vyroben z železného nebo dřevěného podstavce, ocelových pér a dřevěné líhy (ližiny). Pro snazší přenášení byla na bocích připevněná pevná nebo zásuvná ucha. Přední hrana je 45 cm nad zemí.
7. Rozkládací můstek pevný – Převážně sloužil k přeskakování koně. Skládal se z rámu (2 dřevěné lišty 135 cm dlouhé, mající výřezy vždy 15cm od sebe), vlastního můstku a výplní. Vlastní můstek má velikost 100 cm na délku a 95 cm na šířku. Je zhotoven stejně jako můstek malý, avšak navíc má po stranách výběžky, které vkládáme do výřezů v lištách rámu.
8. Zavěšovací můstek – Tento můstek byl připevněn na konsoly a měl desku velikosti 40x40 cm. Sloužil ke skoku do hloubky a zavěšoval se na žebřiny či žebřík.

Využití odrazových můstků:

Odrazové můstky lze využít k provádění skoků, přeskoků a dalších cvičení, které napomáhají posilování svalů a zlepšení kondice.

Další náradí:

Při pohybových činnostech je možné využít i jiné druhy náradí pro posílení svalů a zlepšení kondice. Patří sem například žebřík, trampolína, bradla, stůl, zařízení pro skok do výšky, stálky, koberec, průlezky, molitanové kostky a další.

Gymnastické náradí pro děti předškolního věku

Samotné gymnastické náradí pro děti předškolního věku by mělo být navrženo s ohledem na jejich velikost, sílu a schopnosti. Mělo by být vyrobeno z měkkých a bezpečných materiálů, aby minimalizovalo riziko zranění. Design by měl být atraktivní a přitažlivý pro děti, aby je motivoval k cvičení. Ideální náradí by mělo zahrnovat různorodé prvky, které podporují rozvoj rovnováhy, koordinace, síly a flexibility. Důležité je také, aby bylo jednoduché na použití a přizpůsobitelné různým úrovním dovedností dětí. Nakonec by mělo být cvičení na tomto náradí pro děti zábavné a motivující, aby si získaly pozitivní vztah k pohybu a sportu již v raném věku.

Většina standardních gymnastických náradí svými vlastnostmi neodpovídá možnostem dětského organismu. Proto řada výrobců gymnastického náradí vyrábí speciální náradí určená pro děti předškolního, případně mladšího školního věku. Jejich účel je totožný jako u standardního náradí, ale jejich konstrukce, tvar, použité materiály i velikost je modifikována. Využívání takového náradí nejen zvyšuje efektivitu cvičení, jeho bezpečnost, ale i motivaci cvičenců (Chrudimský et al., 2012, s. 25).

2.2 Popis náčiní využívaného pro pohybové činnosti

Náčiní představuje nedílnou součást pedagogické praxe v mateřských školách a je důležité ve vývoji pohybových dovedností a zdraví dětí předškolního věku. Tato kapitola se zaměřuje na popis jednotlivého náčiní a jeho využití v mateřské škole. Budu se zde zabývat různými druhy náčiní, jako jsou míče, obruče, švihadla, šátky nebo závoje apod.

„Náčiní se dříve vyrábělo z přírodních materiálů, dnes se již většinou dává přednost materiálům syntetickým“ (Fourny et al., 2003, s. 63).

Žáček a Janoušek (1961, s. 10) popisuje gymnastické náčiní takto:

1. Předměty, které zvedáme nebo nosíme.
2. Předměty, pomocí nichž se přetahujeme nebo přetlačujeme.
3. Předměty, jimiž házíme nebo vrháme.

Kulhánková (2011, s. 9) píše o tom, proč využíváme náčiní:

1. Lze jej použít v každé části cvičení.
2. Pohyb s náčiním zvyšuje fyziologický účinek.
3. Náčiní se stává partnerem dítěte.
4. Při pohybu s náčiním si dítě uvědomuje prostor kolem sebe.

Švihadla

Švihadla jsou vyrobena převážně z konopí, umělého vlákna nebo gumy. Skopová a Zítka (2022) a Kulhánková (2011) se shodují, že švihadla jsou různých délek. Dle účelu aktivity a výšky cvičence volíme velikost švihadla. Jestliže chceme švihadlo přeskakovat, tak Skopová a Zítka (2022) tvrdí „nejčastěji se používá švihadlo dlouhé 2-3 m (podle výšky cvičence, stoupneme-li na střed, konce dosahují pod ramena)“ (s. 135), jestliže jej chceme podbíhat, apod., volíme švihadlo délky alespoň 5-6 m.

„Švihadlo je fyzicky nejnáročnější náčiní“ (Fourny et al., 2003, s. 63).

Díky švihadlům rozvíjíme hbitost, postřeh, obratnost, sílu a pohybovou koordinaci. Při přeskokách posilujeme svalstvo u nohou, dodržujeme správné držení těla a zlepšujeme kloubní pohyblivost a kondičku. Proto se švihadlo hojně využívá i u přípravy sportovců (Kulhánková, 2011).

Dvořáková (2009) ve své knize píše, že se švihadly zažijeme spoustu radostí. Švihadla je totiž možné přeskakovat, můžeme po nich chodit jako provazochodci, nebo na ně připevňovat například kolyčky. Mají spoustu využití.

Křištofič (2006, s. 31) uvádí:

Synchronizovat pohyb paží s odrazem dolních končetin při přeskakování švihadla je především pro začátečníky náročné, ale pro rozvoj koordinačních schopností přínosné. Vícenásobné opakování přeskoků přes švihadlo klade nároky i na kondiční způsobilost dolních končetin, kterou můžeme tímto způsobem rozvíjet (Křištofič, 2006, s. 93).

„Potřebujeme-li při cvičení švihadla stále napjatá, můžeme místo nich použít bambusové tyče dlouhé 180 cm“ (Kulhánková, 2011, s. 31).

Využití švihadel:

Švihadla jsou skvělým nářadím pro různé druhy pohybových cvičení a aktivit. Skrze švihadla můžete provádět skoky, poskoky a přeskoky, posilovat svůj trup pomocí švihu, zlepšovat orientaci v prostoru a rozvíjet postřeh, hbitost a obratnost. Dále lze švihadla využít i při hudebně-pohybových aktivitách, kde pomáhají s reakcí na pohyb a zlepšují rovnováhu. Celkově švihadla nabízejí široké spektrum možností pro rozvoj pohybu a koordinace.

Míče

Míče je možné využívat v různých hrách, ovšem lze je využít i při gymnastických aktivitách. V gymnastice můžeme využít jakékoliv míče, například velké nafukovací, medicinbaly, lehké míče aj. Využíváme jejich balanční účinky, elasticitu, tvar, pružnost, apod. (Křištofič, 2006).

Podle Kulhánkové (2011) lze míče rozdělit na 4 základní kategorií. Do těchto kategorií následně můžeme rozřadit všechny nám známé míče (fotbalový, nafukovací, medicinbal, gymnastický aj.)

1. Malé míčky

Kulhánková (2011) uvádí, že malý míček je, „velikost 8-12 cm, gumový, pěnový nebo tenisový“ (s. 53). S touto skutečností se ztotožňuje i Dvořáková (2009), ta navíc doplňuje, že míčky mohou být i molitanové. Ve své knize tvrdí, že tyto míčky využíváme s dětmi proto, že „dítěti se dobře vejdou do ruky“, i přesto, že „chytání malého míčku je pro děti mezi třetím a pátým rokem obtížné“ (Dvořáková, 2009, s. 74).

2. Střední míče

Střední míče jsou ve velikosti 16-20 cm. Tyto míče jsou pro děti mladšího věku vhodnější, jelikož se lépe dětem uchopují.

Tyto míče využíváme na házení, kutálení, driblování, podávání rukama i nohama, chytání, nesení před tělem, apod. (Kulhánková, 2011).

Do této kategorie bychom mohli zařadit i Overball. Overball je „nafukovací míč, který je zhotoven z pevné hmoty a má vlastnosti běžného lehkého míče, ale má také velkou nosnost, můžeš se na něj posadit dospělý člověk“ (Dvořáková, 2009, s. 77). S tímto tvrzením se ztotožňuje i Bursová (c2005) a Skopová a Zítka (2022), ti tvrdí, že je to malý měkký míč s neklouzavým povrchem o různém průměru, na kterém lze sedět, jelikož je jeho nosnost až 180 kg. Tento míč je možné různě nafouknout, a tím dosahuje mnohostranného využití.

3. Velké míče

U dětí předškolního věku využíváme především velké míče, které jsou povětšinou nafukovací. Kulhánková (2011) ve své knize uvádí, „pro pocit lehkosti a citlivosti prstů“ (s. 78).

Jak píše Dvořáková (2009), nafukovací balon je vhodný i pro děti nejmladšího věku. Díky tomu, že je velký, pružný a pomalý, dětem se s ním dobře manipuluje. Lze tak s ním děti naučit manipulaci s míči obecně.

S tak velkým míčem mohou děti manipulovat oběma rukama, a tím je pro ně snazší jej kutálet, házet, vyhazovat, chytat nebo třeba také předávat si jej, odrážet a balancovat s ním.

Do kategorie nafukovacích balonů bychom také mohli zařadit obyčejný nafukovací balon, který využíváme při různých oslavách. Dalo by se říci, že i popis by pro tento balon seděl.

4. Velké gymnastické míče

Tyto míče můžeme znát pod názvem Gymball, nebo také Fitball. „jsou to míče z pevného materiálu a tak velké, že se na nich dá sedět běžně u stolu“ (Dvořáková, 2009, s. 78).

Velikost tohoto míče může být různá. Důležité je, aby byla přizpůsobena velikosti osoby, která tento míč využívá, tzn., děti mají gymnastické míče menších rozměrů a nejmenší děti mohou využít speciální skákací balony s držáky. Díky velikosti míče je důležité, aby dětem s tímto míčem (cvičení, sezení, apod.) vždy pomohl někdo dospělí (Dvořáková, 2009; Jebavý & Zumr 2014, Kulhánková, 2011).

Jebavý a Zumr (2014), Kulhánková (2011) i Dvořáková (2009) se shodnou, že díky gymnastickému míči si děti zlepšují svalstvo okolo páteře a tím jsou podněcováni k tomu, aby správně držely tělo (tzn. správné držení hlavy, páteře, ramen a pánví).

„Velké gymnastické míče použijeme nejen ke cvičení, ale i k sezení“ (Kulhánková, 2011, s. 83), dále je také můžeme využít na skákání nebo na balanc, jak říká Bursová (c2005) „velkou předností této fyzioterapeutické pomůcky je zejména možnost balančního cvičení, které stimuluje k vyšší aktivitě hluboký svalový systém“ (s. 29).

Využití míčů:

Pomocí míčů lze provádět různé druhy pohybových aktivit. Mezi ty patří házení a chytání, odražení a kutálení, pohyb s míčem a dribling. S míči je možné cvičit, posilovat a protahovat svaly, zlepšovat rovnováhu a reakci na pohyb. Celkově jsou míče skvělým prostředkem pro rozvoj koordinace a pohybových dovedností.

Šátky, závoje

Dvořáková (2009) tvrdí „šátek nebo závoj, který se vznáší, se dětem velice líbí. Nejraději se jim zakrývají a oblékají se do něho. Ale lze s ním i cvičit“ (s. 81).

Máme různé druhy a velikosti šátků. Pro děti jsou nejvhodnější šátky z čistého nebo čínského hedvábí, ovšem za účely pohybových aktivit můžeme využít i šátky z lehkého silonu. Důvodem těchto materiálů je jejich lehkost, kterou využijeme například při vlání, apod.

Velikost šátků lze rozdělit na trojčipé šátky (30x40 cm), větší šátky (přibližně 80x80 cm) a velký šál (dlouhá 2-3 m).

Při cvičení se šátky je důležité, aby je děti držely konečky prstů, za okraj, nebo v rozích. Pohyb šátky by měl vycházet z trupu. Mělo by to být určité prodloužení paže, nebo celého těla (Kulhánková, 2011).

Využití šátek:

Hudebně-pohybové aktivity, cvičení a protahování, reakce na pohyb - to vše lze provádět pomocí využití šátek.

Tyče

Tyče jsou „tradiční a cenově dostupné náčiní základní gymnastiky. Jsou vhodné pro všechny věkové skupiny“ (Skopová & Zítka, 2022, s. 141).

Mohou být z různého materiálu, v mateřské škole však nejčastěji využíváme tyče plastové či dřevěné o délce 75 cm. Tyto tyče jsou výborným prostředkem k cvičení při hudebně-pohybových aktivitách, kdy jsou prostředkem k upevnění rytmu, taktu či tempa (Kulhánková, 2011).

Využití tyčí:

Pomocí tyčí lze provádět různé hudebně-pohybové aktivity, přeskakování, podlézání, přelézání, cvičení, posilování, protahování a cvičení rovnováhy. Také lze reagovat na pohyb a provádět další aktivity.

Posilovací gummy

Posilovací gummy, známé také jako rezistance bandy nebo fitness guma, jsou skvělým nástrojem pro posílení svalů, zlepšení flexibility a celkového kondičního stavu. Tyto pružné gummy jsou vyrobeny z elastického materiálu, který poskytuje odpor během cvičení. Existují různé úrovně odporu, které umožňují přizpůsobit cvičení individuálním potřebám a schopnostem uživatele.

Jsou to gumové pásy, u kterých si můžeme zvolit šířku pásu a velikost odporu. Brusová (c2005) se své knize píše „velkou předností tohoto náčiní je především jeho skladnost a možnost individuální volby“ (s. 30).

Posilovací gummy jsou vhodné pro různé cvičení pro děti předškolního věku, umožňují posilování svalů horních a dolních končetin, břišních svalů a zad. Je důležité vybírat gummy s nižším odporem, aby cvičení nezatěžovalo příliš svaly a klouby. Cvičení může být zaměřeno na různé partie těla a provádí se ve formě pohybových her nebo cvičebních

sekvencí. Dospělý dohled je nutný pro bezpečnost a správnou techniku cvičení. S odpovídajícím dohledem mohou posilovací gumy představovat zábavný a prospěšný způsob, jak podpořit fyzický rozvoj dětí již od útlého věku.

Využití posilovacích gum:

Posilovací gumy jsou skvělým nástrojem pro cvičení, posilování a protahování různých svalových skupin. Mohou být využity jak při fitness cvičení v posilovně nebo doma, tak i při rehabilitačním tréninku po zranění. Díky nim lze zlepšit svalovou sílu, flexibility a celkovou fyzickou kondici. Cvičení s posilovacími gumami také pomáhá zvýšit vytrvalost a odolnost svalů díky funkčnímu tréninku, který nabízejí.

Kužely

Kužely jsou víceúčelovými sportovními pomůckami, které se využívají v široké škále aktivit a her. Tyto hranaté sloupky, obvykle vyrobené z plastu nebo dřeva, mají špičatý tvar a různé barevné varianty, což umožňuje snadné rozlišení a vytváření různých herních vzorů.

Využití kuželů je mnohostranné. Jsou používány jako cílové značky při sportovních disciplínách jako je kuželkový bowling, ale také slouží jako značky pro různé cvičební a koordinační aktivity ve sportovních trénincích a tělocvičnách. Děti je mohou využívat pro hry, kde je nutné označit hranice prostoru, nebo jako součást tréninkových cvičení k rozvoji rychlosti, obratnosti a reakčního času.

Kužely přinášejí do her a cvičení dynamiku a zábavu, zároveň poskytují užitečný nástroj pro výuku a rozvoj motorických dovedností a koordinace u dětí.

V mateřských školách využíváme převážně kužely plastové (Kulhánková, 2011).

Využití kuželů:

Pro zlepšení agility, rovnováhy a koordinačních schopností se často využívají kužely. Jsou skvělým prostředkem pro trénink a soutěže, které podporují rychlost, obratnost pohybů a celkovou fyzickou kondici.

Obruče

„Malé i větší obruče jsou klasickou pomůckou“ (Dvořáková, 2009, s. 85). Jejich výhodou je finanční stránka a prostorově nenáročné využití. Obruče mají všestranné využití, lze využít jak v gymnastice, tak i při obyčejném cvičení, či při hře (Křištofič, 2006).

Obruče jsou univerzálním a mnohostranným sportovním náčiním, které nachází uplatnění v mnoha disciplínách. Jsou to kruhové objekty obvykle vyrobené z lehkých materiálů, jako je plast, kov nebo dřevo, s průměrem typicky kolem 70 až 90 centimetrů. Obruče jsou významným prvkem gymnastických cvičení, tanečních vystoupení, ale také jsou hojně využívány ve sportech, apod.

V gymnastických cvičeních obruče představují důležitý nástroj pro vývoj koordinace, flexibility a graciózního pohybu. Gymnastky obruč drží, rotují s ní, nebo ji používají jako akrobatický prvek v rámci svých vystoupení. V tanečních disciplínách obruč také slouží k tvorbě různých figur a pohybových vzorů, což přidává estetický rozměr vystoupení (Fourny et al., 2003).

Kulhánková (2011) rozděluje obruče do tří kategorií. Tyto obruče jsou převážně plastové, protože jsou lehčí než dřevěné. Díky nim „zdokonalujeme nervosvalstvomou koordinaci, rozvíjíme postřeh a hbitost jako reakci na pohyb obruče“ (Kulhánková, 2011, s. 12).

Cvičení s obručemi rozdělujeme na dva základní typy:

- a) pohyb dětí v prostoru kolem obruče,
- b) pohyb dětí s obručí.

Kulhánková (2011) rozděluje obruče následujícím způsobem:

1. Malé obruče (kroužky) – Malé obruče nazýváme někdy také jako kroužky. Jsou velké zhruba 30 cm a lze s nimi manipulovat rukami, nohami nebo slouží jako mety.
2. Střední obruče – Jsou velké přibližně 60-70 cm. Nejčastější využití těchto obručí je tzv. hula hoop.
3. Velké obruče – Velké obruče jsou cca 100 cm velké a využíváme je například na prolézání.

Využití obručí:

Obruče - multifunkční nástroj pro zábavné cvičení a rozvoj motorických dovedností. Možnosti využití jsou skutečně široké a přispívají k lepší koordinaci a obratnosti.

2.3 Další vybavení používané pro pohybové aktivity

Padák

Padák je plachta kruhového tvaru, který má uprostřed kruhový otvor. Tento otvor může být prázdný, nebo zde může být zachytná síťka. Může být různých velikostí, ovšem většinou se skládá z 8 nebo 16 dílů, tzv. trojúhelníků.

Padák může mít po krajích poutka na uchycení, ale také může být bez nich. Jestliže poutka nemá, má padák větší využití, jelikož jej děti nemusí držet pouze v určitém místě (Kulhánková, 2011).

Využití padáku:

Využití padáku je skvělým způsobem, jak posilovat rovnováhu, hbitost a obratnost. Dále pomáhá rozvíjet prostorovou orientaci a rozlišování barev, což může být využito při hudebně-pohybových aktivitách a dalších cvičeních.

Vozidla

Dětská zvědavost a aktivita vedou k prozkoumávání různých možností, jak využít tato přibližovadla. Děti mohou získat inspiraci k jízdě od starších sourozenců nebo kamarádů, avšak je důležité, abychom jim poskytli směr, řád a zajišťovali bezpečnost během této zábavy. „Jízdu na různých vozidlech a vozítkách, stejně jako skluz na skluzavkách nebo houpání děti milují, protože je přitahuje rychlý unášivý pohyb, vyžadující také odvahu“ (Dvořáková, 2009, s. 91).

Dítěti vybereme vhodně velké vozidlo, dáme mu k dispozici helmu, rukavice, chrániče, poradíme mu, jak má správně sedět, odrážet se, brzdít, šlapat či řídit. Jízda totiž není vůbec lehká záležitost a je naší povinností děti chránit.

I když dítě má zkušenost s pozorováním pohybů na různých vozidlech, ještě nemusí mít tyto pohyby zautomatizované. Proto mu můžeme pomoci tím, že ho přidržujeme na vozidle nebo mu poskytneme pomocná kolečka (Dvořáková, 2009).

Odrážedla

Nejprve je dítě schopné zvládnout “odrážecí motorku“, tu mu můžeme poskytnout již v období, kdy získá určitou stabilitu ve vertikální poloze. Následně začne zvládat tříkolku, koloběžku a následně kolo, kolečkové brusle a skate.

Tříkolky

Jako první se dítě učí na tříkolce. Toto vozidlo začne využívat mezi druhým a třetím rokem. Je to jakýsi prostředek k tomu, aby se dítě naučilo šlapat, řídit a udržet rovnováhu.

Koloběžky

Je to další vozidlo, které je dítě schopno ovládat. Jedná se o relativně obtížný pohyb, a to ze dvou důvodů:

1. vyžaduje rovnováhu na jedné noze,
2. pohyb je asymetrický (jedna noha stojí a druhé se odráží).

Jak dítě učit na koloběžce:

1. pomáháme mu udržet rovnováhu,
2. pomalu jej vezeme a pomáháme mu řídit, tak se může soustředit na pohyb nohy.

Kola

Pro jízdu na kole s dětmi je vhodné využít, pro ty nejmenší, přívěsný vozík za kolo, následně je vhodné si pořídit sedačku a poté přistoupit k teleskopickému kolu, které je připevněno tyčí ke kolu dospělého. Teleskopické kolo můžeme rozdělit na kolo závěsné (polokolo) nebo teleskopické tandemové. Polokolo nemá přední vidlici s kolem a je pevně připevněno ke kolu dospělému. Teleskopické tandemové je fixováno pomocnou tyčí za přední vidlici dětského kola, dítě tak nemůže točit říditky a má přední kolo ve vzduchu (Lišková, 2005).

„První dětská kola mohou mít přídavná kolečka, která v přímé poloze sice na zem nedosahují, ale při náklonu a ztrátě rovnováhy zabrání pádu“ (Dvořáková, 2009, s. 93). Tyto kolečka jsou sice dobrou pomůckou, ovšem s nimi se dítě jízdu na kole nikdy nenaučí, a proto je důležité je včas odmontovat. Místo pomocných koleček můžeme dítěti pomoci s jízdou na kole mi a to držením za sedadlo. Nutné je sedadlo dát tak vysoko, aby dítě dosáhlo na zem.

Brusle

Bruslení je oblíbeným a zábavným sportem, který přináší radost a pohyb do života mnoha lidí. Existují dva hlavní typy bruslí, a to kolečkové brusle a brusle na led. Každý typ bruslí má své vlastní charakteristiky a využití, které splňují potřeby a preference různých skupin bruslařů.

Brusle na led jsou určeny pro kluzké povrchy, jako jsou kluziště, haly nebo zimní stadiony. Tyto brusle mají kluzné čepele, které umožňují pohyb po ledu a jsou běžně používány pro sporty jako krasobruslení, rychlobruslení a lední hokej. Brusle prošly dlouholetým vývojem. Nejprve měly podobu jednoduchých nožů připevněných páskou k botě, nyní jsou jednotné, lehké, pohodlné a pevné. Jejich nože jsou na konci zahnuté, aby se usnadnilo otáčení (Fourny et al., 2003, s. 63).

Kolečkové brusle jsou navrženy pro jízdu na suchém povrchu a mají převážně čtyři kola, která umožňují pohyb po silnici, chodníku nebo jiných hladkých plochách. Tyto brusle jsou často používány pro rekreační nebo fitness jízdu (Kuban et al., 2006; Thora, 2019).

Nejmenším dětem je vhodné koupit kolečkové brusle, které mají více koleček vedle sebe. Tyto brusle se podobají botám. Jedná se o kolečkové brusle se 3 nebo 4 kolečky (2 vzadu, jedno vpředu nebo 2 vzadu a 2 vpředu). Tyto kolečkové brusle totiž nejsou tak náročné na rovnováhu a pomáhají zažít dětem pocit jízdy.

Pro jízdy na kolečkových bruslích je důležité vybavit dítě bezpečnostními prvky, jako jsou helma, chrániče a rukavice. Ty zabrání při pádu vážnějšímu zranění. Při prvních krocích na kolečkových bruslích dítě držíme za ruku. Díky tomu získá určitou oporu a tím pochopí pohyb na bruslích (Dvořáková, 2009).

Využití vozidel:

Využití vozidel jako jsou brusle, kola, koloběžky nebo odrážedla, nabízí řadu výhod pro rozvoj dovedností a fyzické kondice. Díky nim mohou cvičenci zlepšovat svou stabilitu, kondici, koordinaci a obratnost, což přispívá k celkovému zdraví a pohybovému rozvoji.

Senzomotorické pomůcky

Senzomotorické pomůcky jsou nástroje, které slouží k zlepšení motorických dovedností a posílení tělesné síly. Mohou být použity při cvičení svalů v oblasti tělesného jádra a stimulaci hlubokého stabilizačního systému páteře. Tyto pomůcky také mohou sloužit jako podložky pro stimulaci velkých svalových skupin s nebo bez zátěže.

Balanční pomůcky, které patří do této kategorie, „rozvíjejí svalovou koordinaci, odstraňovat svalovou nerovnováhu a zlepšovat uvědomění si polohy těla“ (Zumr, 2019, s. 24). Principem balančních technik je zmenšení plochy opory a navození stavu "balancování", což posiluje statické i dynamické rovnovážné schopnosti. Cvičení s balančními pomůckami mohou být statické, vedené nebo dynamické a pomáhají rozvíjet

stability těla podle biomechanických principů. Používané pomůcky zahrnují plastové a dřevěné úseče, pevné kladiny, nafukovací balanční čočky, pěnové válce a speciální pomůcky pro rozvoj jemné motoriky (Zumr, 2019).

Senzomotorické kameny

Plastové senzomotorické kameny, obecně známé jako říční kameny, nabízejí široký sortiment tvarů, velikostí a povrchů, které umožňují vytvářet různé trasy. Každý kámen je opatřen vzory na svém vrchním povrchu a třemi číslovanými směrovými body. Děti se učí skládat kameny tak, aby měly shodný směr a velikost. Praxe s těmito kameny podněcuje stimulaci chodidel, rozvíjí hmatové vnímání, posiluje vestibulární rovnováhu, podporuje koordinaci pohybů a zlepšuje schopnost rozhodování a soustředění. Doporučuje se provádět cvičení bez obuvi, což zlepšuje kvalitu pohybu a zvyšuje bezpečnost pro děti (Zumr, 2019).

Pěnové podložky

Pěnové podložky, vyráběné z polyetylenové pěny s příměsí materiálu EVA, disponují texturovaným a protiskluzovým povrchem. Tyto podložky představují skvělý prostředek pro cvičení v různých polohách – stoje, v kleku, v sedu nebo v lehu – protože díky svým destabilizujícím vlastnostem tělo nutí posilovat svalovou rovnováhu a zlepšovat koordinaci pohybů. Navíc se osvědčují i při rehabilitaci poranění kotníku nebo chodidla, neboť dokážou poskytnout podporu a zároveň umožňovat pohyblivost (Zumr, 2019).

Specifické psychomotorické pomůcky

Specifické pomůcky pro psychomotorický trénink spojují vnímání, pohyb a prožitek a zahrnují různé nástroje a předměty používané při cvičení. Mezi ně patří míče, švihadla, tyče, žíněnky a lavičky. Kromě toho mohou být do tréninkového procesu zapojeny i běžné předměty denní potřeby, jako jsou kelímky, krabičky a trubičky. Tyto specifické pomůcky jsou vyvinuty speciálně pro trénování psychomotoriky a mohou zahrnovat například balanční disky, labyrinty ve tvaru šneka s míčky nebo pomůcky založené na principu "nekonečné dráhy". Jejich cílem je zlepšit koordinaci, rovnováhu, jemnou motoriku, synchronizaci rukou a očí, reflexy a schopnost koncentrace. Cvičení s těmito pomůckami umožňuje variabilitu obtížností a rychlostí díky použití různých materiálů pro míčky (Zumr, 2019).

Vzduchové úseče

Vzduchové podložky jsou multifunkční nástroje pro cvičení a rozvoj senzomotorických schopností. Zumr (2019) popisuje, že tyto podložky existují v různých tvarech, jako jsou kulaté nebo oválné, a jsou vyrobeny z měkkého plastového materiálu naplněného vzduchem. Mají protiskluzové prvky nebo gumové pásy, které podporují senzomotorickou stimulaci, a ventily pro regulaci vzduchu, což umožňuje upravit obtížnost cvičení.

Jebavý a Zumr (2014) dále rozvíjejí koncept vzduchových podložek tím, že popisují další varianty, jako jsou balanční polokoule, známé také jako "bosu". Tyto kulovité podložky mají tvrdou rovnou plošinu a mohou být využity jako nestabilní povrch pro cvičení rovnováhy a posilování svalů. Mohou být použity v různých polohách pro různé cvičební účely, což zvyšuje jejich univerzálnost.

Oba publikace se shodují na tom, že vzduchové podložky jsou účinnými nástroji pro rozvoj rovnováhy, koordinace a posílení svalů, a že jejich variabilita umožňuje přizpůsobení obtížnosti cvičení individuálním potřebám uživatele.

Využití senzomotorických pomůcek:

Senzomotorické pomůcky jsou efektivním prostředkem k posilování rovnováhy, stability, koordinace, obratnosti a stimulaci chodidel. Dále napomáhají k posilování svalů a rozvoji motorických schopností, což přináší pozitivní dopad na celkovou fyzickou kondici a pohybový vývoj jedince.

Ringo kroužky

Táborský (2004) uvádí, že ringo kroužky se ve většině případů využívají při pohybových hrách. Jedná se o barevné, gumové kroužky, které mají ventilek, pro nasávání a vyfoukávání vzduchu, tím je možné regulovat jejich tuhost.

Tyto kroužky se využívají ve vnitřních i venkovních prostorech, dokonce je lze využít i ve vodě. Rozvíjejí postřeh, koordinaci, jemnou motoriku aj.

„Kroužek je vyroben z trubice o výšce 2,8 centimetru, má vnější průměr 17 centimetrů, vnitřní průměr 11,4 centimetru (s tolerancí 0,2 centimetru) a hmotnost 160 až 165 gramů“ (Táborský, 2004, s. 73).

Využití ringo kroužků:

Ringo kroužky se používají pro různé aktivity, jako je házení, chytání, přeskoky, koordinace, postřeh a jemná motorika. Díky nim lze rozvíjet hudebně-pohybové aktivity, cvičení balance, posilování a protahování s důrazem na reakce na pohyb.

Chůdy

Chůdy byly podle Ballnika (2010) pravděpodobně využívány pastevcí na pobřeží Atlantského oceánu pro lepší výhled a udržení suchých nohou. Autor ve své publikaci zdůrazňuje oblíbenost chůd mezi dětmi, protože umožňují pohyb a zároveň pohled na svět z výšky.

Chůze na chůdách se také považuje za efektivní způsob tréninku rovnováhy (Ballnik, 2010 a Tyrš, 1873). Doporučuje se výroba chůd z masivního bukového dřeva a pevné sešroubování dílů. Ballnik (2010, s. 148) podrobně popisuje postup používání chůd a to následujícím způsobem, „chůdy pevně držte, až na ně dítě poleze. Jakmile bude nahoře, mělo by nejprve vybalancovat rovnováhu a až potom se rozejít. Nemá-li ještě s chůzí na chůdách dostatek zkušeností, i nadále mu je přidržujte a jděte vedle něj. Vhodný je rovný, ale samozřejmě ne kluzký povrch, ideální je trávník“.

Chůdy nám představují prostředek, který významně přispívá k rozvoji schopnosti udržení rovnováhy. Autor detailně popisuje postup cvičení s chůdami, včetně správného držení a postupného zdokonalování pohybu.

Chůdy je možné rozdělit na dva základní typy.

1. Chůdy dřevěné – Jak již z názvu vypovídá, materiálem pro výrobu je dřevo. Jedná se o dřevěné hranoly, na nichž jsou ve spodní části připevněné stojiny. U některých lze měnit výšku stojící plochy od země. Jedná se o zábavnou formu pro trénink motorických, koordinačních a balančních dovedností. Zlepšujeme tím obratnost, rovnováhu a koordinaci pohybu.
2. Chůdy plastové – Jedná se o komolé kužely, ke kterým jsou připevněné šňůrky. Na spodu kuželu jsou protiskluzové podložky. Délku šňůrek lze nastavit, tím jsou vhodné pro všechny děti. Maximální nosnost chůd je 50 kg a je možné je využívat jak ve vnitřních, tak i ve venkovních prostorech. Tyto chůdy jsou určené pro trénink rovnováhy, motorických dovedností, koordinaci.

Využití chůd:

Rovnováha, stabilita, balanc, koordinace, obratnost, posílení svalů, rozvoj motoriky - to vše lze trénovat prostřednictvím chůd.

Další pomůcky:

Při pohybových činnostech je možné využít různá další vybavení pro posílení svalů a zlepšení celkové kondice. Mezi ně mohou patřit například tunely, rakety, lezecké stěny, provazové dráhy, koše, molitanové překážky a sestavy, hmatové stezky a další. Tyto nástroje vám umožní variabilně cvičit a posilovat celé tělo.

2.4 Netradiční vybavení

Netradiční vybavení je obecné označení pro náčiní, které není zcela běžné, je nové nebo vlastnoručně vyrobené. Toto vybavení může být ekonomicky nenáročné a dostupné pro širokou veřejnost. Tyto materiály každodenní potřeby, přírodní materiály či vlastnoručně vyrobené materiály mohou být využity k podpoře pohybového rozvoje a cvičení bez potřeby drahého a speciálního vybavení. Díky nim mohou být pohybové aktivity zábavné, přístupné a variabilní, což může zvýšit motivaci k pravidelnému cvičení a fyzické aktivitě. Tyto materiály umožňují kreativitu a inovaci při cvičení a podporují tak rozvoj motorických dovedností a koordinace. Díky využití běžných a dostupných materiálů se pohybové aktivity mohou stát součástí každodenního života a podporovat tak celkové zdraví a pohodu. Toto netradiční vybavení může také pomoci posílit vztah s přírodou a podporovat udržitelnost a ekologický přístup k pohybovým aktivitám.

Netradiční vybavení

Netradiční vybavení může zahrnovat různé nástroje a pomůcky, které jsou méně běžné nebo neobvyklé v tradičních cvičebních programech. Mezi tyto pomůcky mohou patřit role, žonglérské vybavení, diablo, trampolínky s míčky, míčky s vlasy, tyče na balancování, paví pera a další. Toto vybavení poskytuje pestrou škálu možností pro cvičení a trénink, které mohou být zábavné a motivující pro různé skupiny dětí. Využití netradičního vybavení může obohatit cvičení a přinést do něj nový prvek kreativity a inovace. Kombinace těchto neobvyklých pomůcek může také posílit koordinaci, rovnováhu a sílu těla, a přinést tak nový pohled na tradiční cvičení.

Materiály každodenní potřeby

Materiály každodenní potřeby jsou různé předměty a materiály, které jsou běžně používány ve všedním životě. Mezi ně patří například pytle, PET lahve, velké igelitové sáčky, papír nebo noviny, ruličky od toaletního papíru nebo kuchyňských utěrek, provázky, krabice, papírové stuhy, naplněné látkové pytlíky nebo kelímky od jogurtů. Tyto materiály jsou užitečné pro různé aktivity a cvičení, které mohou poskytnout nové výzvy a stimulovat tělo i mozek. Kreativní kombinace těchto materiálů může vést k originálním cvičebním programům a přinést do nich nový rozměr zážitku.

Přírodní materiály

Přírodní materiály jsou skvělým zdrojem pro různé aktivity a cvičení, které spojují přírodní prvky s pohybovou aktivitou. Mezi přírodní materiály, které lze využít pro cvičení, patří kameny, písek, kaštiny a další předměty, které lze najít venku v přírodě. Tyto materiály poskytují jedinečný způsob, jak propojit cvičení s přírodou a vytvořit tak poutavé a povzbuzující cvičební prostředí. Využití přírodních materiálů může posílit spojení s přírodou, podpořit kreativitu a přinést do cvičení novou dimenzi autenticity a jedinečnosti. Cvičení s přírodními materiály může být nejen fyzicky náročné, ale také obohacující a pro tělo i mysl.

PRAKTICKÁ ČÁST

3 CHARAKTERISTIKA VÝZKUMU

Mým cílem v rámci výzkumu k mé bakalářské práci bylo zjistit vybavenost mateřských škol v Olomouckém kraji pro podporu pohybových činností dětí. Pohyb je nedílnou součástí správného vývoje dětí a má vliv na jejich fyzické zdraví a celkové blaho.

V rámci výzkumu jsem zkoumala dostupnost různých sportovních pomůcek a vybavení v mateřských školách, mezi něž patří například žíněnky, lavičky, míče, kužely, sestavy, a různé další prostředky pro rozvoj motorických dovedností dětí. Provedla jsem průzkum ohledně dostupnosti pohybových pomůcek v mateřských školách, včetně jejich typů a dostupného množství. Také jsem se zabývala otázkou, zda jsou tyto pomůcky dostačující pro potřeby všech dětí a zda existuje poptávka po dalších pomůckách, které by školy mohly potřebovat nebo chtít.

Pro dosažení stanovených cílů jsem zvolila kvantitativně orientovaný výzkum, a to konkrétně dotazníkové šetření. Dotazníkové šetření je ideální metodou sběru dat, která mi umožnila plošně získat informace o vybavenosti mateřských škol v rámci Olomouckého kraje.

Mým záměrem bylo získat informace od co největšího počtu mateřských škol v Olomouckém kraji, abych mohla provést analýzu a získat tak obecné poznatky o vybavenosti těchto institucí. Poté, na základě výsledků, jsem byla schopna identifikovat oblasti, ve kterých je potřeba zlepšení či investic.

3.1 Cíl výzkumu

Cílem mého výzkumu bylo získat konkrétní informace o stavu vybavenosti mateřských škol v Olomouckém kraji pro podporu a rozvoj pohybových dovedností u dětí. Výsledky tohoto výzkumu mohou posloužit jako základ pro doporučení a zlepšení vybavení mateřských škol v této konkrétní oblasti.

Zlepšení prostředí pro pohyb v mateřských školách může mít pozitivní dopad nejen na fyzické zdraví dětí, ale také na jejich sociální a emocionální rozvoj.

Pohyb může přispět k radosti z pohybu a zdravému životnímu stylu u dětí již od útlého věku.

Hlavní cíl výzkumu:

- Zjistit, jak jsou mateřské školy v Olomouckém kraji vybaveny pro podporu a rozvoj pohybových dovedností u dětí.

Dílčí cíle:

- Zjistit, jakým vybavením, vhodným pro pobyt a hry dětí venku, disponují zahrady mateřských škol v Olomouckém kraji.
- Zjistit, jaké vybavení používají mateřské školy v Olomouckém kraji při návštěvě tělocvičen.
- Zjistit, jaké vybavení chybí mateřským školám v Olomouckém kraji s ohledem na počet dětí.

3.2 Výzkumné otázky

V rámci mého výzkumu jsem se zaměřila na následující výzkumné otázky, které mi napomohly získat hlubší porozumění o vybavenosti mateřských škol pro pohybové aktivity v Olomouckém kraji.

Hlavní výzkumná otázka:

- Jak jsou mateřské školy v Olomouckém kraji vybaveny pro podporu a rozvoj pohybových dovedností u dětí?

Dílčí výzkumné otázky:

- Jakým vybavením, vhodným pro pobyt a hry dětí venku, disponují zahrady mateřských škol v Olomouckém kraji?
- Jaké vybavení používají mateřské školy v Olomouckém kraji při návštěvě tělocvičen?
- Jaké vybavení chybí mateřským školám v Olomouckém kraji s ohledem na počet dětí?

3.3 Metody sběru dat

Metoda sběru dat zahrnovala použití dotazníku, který je k dispozici v přílohách bakalářské práce pod názvem Příloha P I. Sběr dat probíhal měsíc, přičemž bylo provedeno i pilotní testování dotazníku na 10 respondentech v listopadu 2023. Při tvorbě dotazníku byly

definovány cíle výzkumu a otázky zaměřené na specifické informace o vybavenosti škol. Dotazník byl strukturován a systematický, s důrazem na jasnost a srozumitelnost otázek.

Dotazník obsahoval 42 otázek (10 otevřených, 11 polouzavřených a 21 uzavřených) týkající se různých aspektů vybavenosti, jako jsou sportovní nástroje, herní prvky, hřiště, cvičební sestavy a další. Tyto otázky byly členěny do 4 částí.

1. Demografické údaje respondentů (8 otázek)
2. Tělocvična (10 otázek)
3. Zahrádka (8 otázek)
4. Pomůcky pro pohybové aktivity (16 otázek)

Forma sběru dat byla elektronická, prostřednictvím webové stránky Google Forms, což umožnilo snadný a rychlý sběr odpovědí od respondentů z celého kraje. Zjištěná data byla následně exportována do aplikace Microsoft Office Excel pro detailní analýzu a třídění. Poté jsem vytvořila grafy pro přehlednou prezentaci výsledků a interpretaci získaných informací.

3.4 Charakteristika respondentů

V rámci tohoto výzkumu byli jako výzkumný vzorek zvoleni zástupci mateřských škol, tj. ředitelé a učitelé mateřských škol, v Olomouckém kraji, kteří byli dostupní v rejstříku mateřských škol. Základním výzkumným souborem bylo 392 mateřských škol, jež se nacházejí v Olomouckém kraji. E-maily na respondenty byly dostupné v Rejstříku škol a školských zařízení (Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR, 2024).

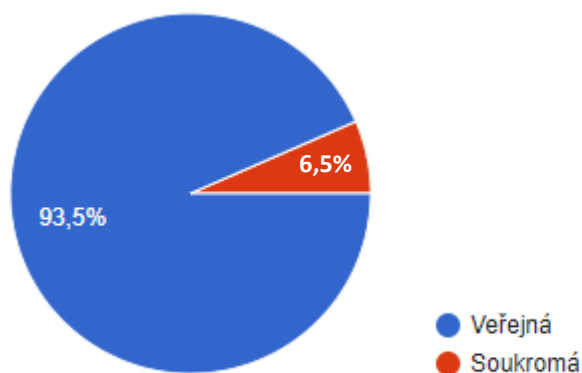
Po distribuci všech 392 dotazníků jsem obdržela celkem 107 dotazníků nazpět. Po pečlivé analýze jsem zjistila, že všechny obdržené dotazníky jsou validní. Tento vzorek respondentů považuji za dostatečně reprezentativní pro mou analýzu.

4 VÝSLEDKY VÝZKUMU

V následující kapitole se zaměřím na prezentaci výsledků kvantitativního výzkumu provedeného prostřednictvím dotazníkového šetření. Respondenti byli dotazováni na typy pomůcek, které školy vlastní, množství těchto pomůcek, které jsou k dispozici, a zda jsou dostačující pro potřeby všech dětí. Taktéž bylo zkoumáno, jaké pomůcky by mohly chybět ve výbavě těchto škol.

4.1 Interpretace dat z dotazníku

Otázka číslo 1 - O jaký typ mateřské školy se jedná?

Graf 1

Typ mateřské školy

V grafu 1 jsou zobrazeny odpovědi respondentů na první otázku týkající se typu mateřské školy, kterou zastupují. Data naznačují, že většina respondentů je spojena s veřejnými mateřskými školami, zatímco pouze menší část respondentů se spojuje se soukromými mateřskými školami.

Otázka číslo 2 - Kdo je zřizovatelem mateřské školy?

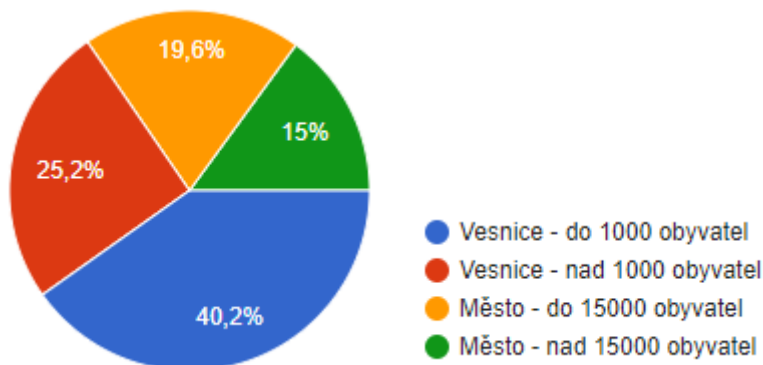
Tabulka 1

Zřizovatelé MŠ

Zřizovatel MŠ	Počet odpovědí
Obec	95
Kraj	4
Stát	1
Církev	1
Soukromí zřizovatel	6

Odpovědi na otázku č. 2 nalezneme v tabulce 1. Je zajímavé vidět, že obce jsou nejčastějšími zřizovateli mateřských škol podle respondentů. To naznačuje, že místní samospráva má významnou úlohu ve vzdělávacích záležitostech. Nicméně je důležité si uvědomit, že existuje rozmanitost v tom, kdo může být zřizovatelem, což odráží různé potřeby a kontexty jednotlivých komunit.

Otázka číslo 3 - Kde se vaše mateřská škola nachází?

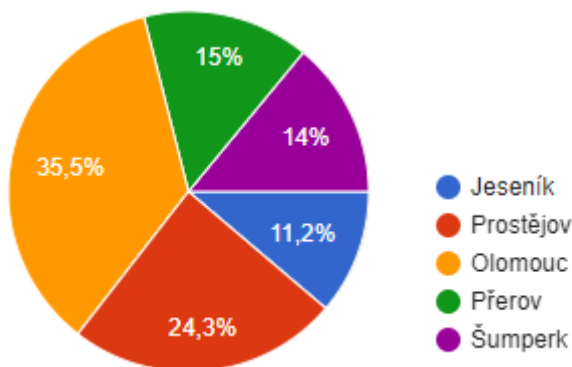

Graf 2

Místo, kde se mateřské školy nachází

Graf 2 představuje umístění mateřských škol respondentů podle velikosti obce nebo města. Nejčastějším umístěním jsou vesnice, přičemž menší vesnice s populací do 1000 obyvatel mají větší zastoupení než ty s vyšší populací. Města s menší populací jsou také zastoupena, avšak v menší míře ve srovnání s vesnicemi.

Otázka číslo 4 - V jakém okrese se vaše mateřská škola nachází?

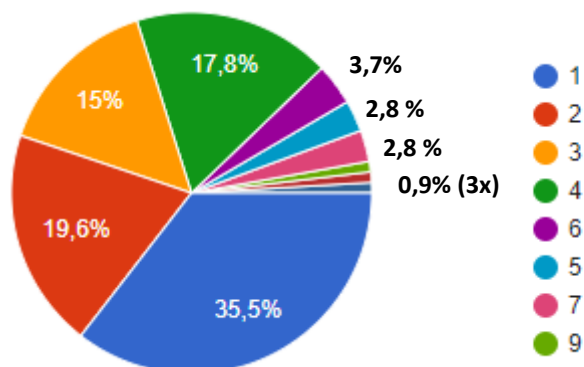
Graf 3

Okres, kde se mateřské školy nacházejí

Na grafu 3 jsou zaznamenány odpovědi respondentů ohledně otázky číslo 4, tj. umístění jejich mateřských škol v různých okresech. Nejvíce respondentů, 35,5 %, uvedlo okres

Olomouc jako místo umístění své mateřské školy. Další nejčastěji zmiňovaný okres je Prostějov s 24,3 % odpovědí. Okres Jeseník je nejméně zastoupen s pouhými 1,2 % odpovědí. Graf poskytuje informace o regionálním umístění mateřských škol respondentů.

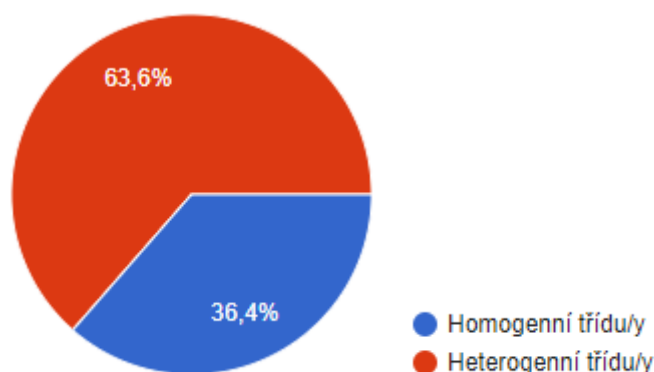
Otázka číslo 5 - Kolik má vaše MŠ tříd?

Graf 4
Počet tříd

Odpovědi respondentů na otázku č. 5, která se týká počtu tříd v jejich mateřských školách, můžeme vidět právě na grafu 4. Mezi další časté odpovědi patřily třídy s 2 až 4 třídami, což odpovídalo 15 % až téměř 20 % respondentů. Odpovědi o pěti až devíti třídách byly méně časté. Výsledky této otázky ukázaly, že nejvíce zastoupené jsou školy s jednou nebo dvěma třídami, zatímco školy s vyšším počtem tříd jsou méně běžné. Toto zjištění odpovídá očekávání.

Otázka číslo 6 - Vaše mateřská škola je dělena na...

Graf 5
Typy tříd

Graf 5 zobrazuje odpovědi respondentů na otázku č. 6 ohledně dělení jejich mateřských škol na heterogenní a homogenní třídy.

Většina respondentů uvádí, že jejich mateřská škola praktikuje heterogenní dělení tříd, což znamená, že ve třídě jsou děti s různými schopnostmi a potřebami. Homogenní dělení tříd, kde jsou děti sdruženy podle podobných schopností nebo jiných charakteristik, je méně časté mezi respondenty.

Otázka číslo 7 - Jaký je počet dětí v mateřské škole

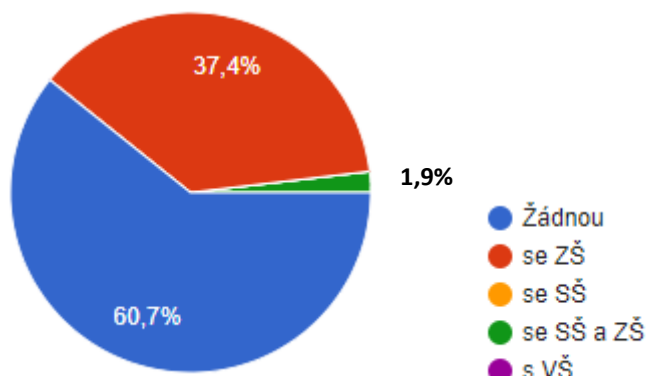
Tabulka 2 prezentuje rozložení počtu dětí v mateřských školách podle odpovědi respondentů.

Tabulka 2
Počet dětí v MŠ

Počet dětí v MŠ	Počet odpovědí
Méně než 20	12
20 - 29	27
30 - 39	6
40 - 49	13
50 - 59	6
60 - 69	8
70 - 79	8
80 - 89	7
90 - 99	4
Více než 100	14
Více než 200	1

Z těchto odpovědí lze vyčíst, že rozložení počtu dětí v mateřských školách je různorodé, přičemž většina respondentů uvádí mezi 20 a 49 dětí. Nejvíce respondentů, konkrétně 27 (21,6 %), uvádí, že v mateřské škole je mezi 20 a 29 dětmi. Je však také patrné, že existují mateřské školy s velmi vysokým počtem dětí, přesahujícím 100 nebo dokonce 200 dětí.

Otázka číslo 8 - S jakou institucí je spojená vaše mateřská škola?

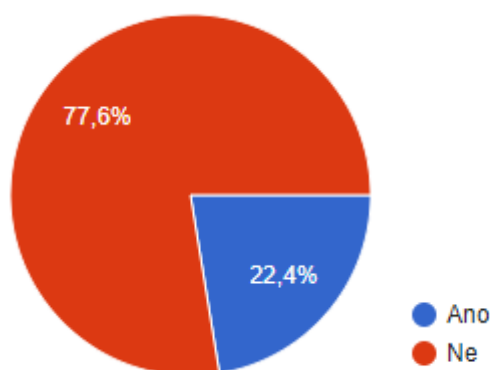

Graf 6

Spojení MŠ s jinou institucí

Reakce respondentů na propojení jejich mateřských škol s jinými institucemi, zaznamenané v grafu 6, ukazují, že největší část respondentů (60,7 %) uvedla, že jejich mateřská škola není spojena s žádnou jinou institucí. Menší část respondentů zmiňuje, že jejich mateřská škola je spojena se základní školou nebo s kombinací základní a střední školy. Kombinace spojení mateřské, základní a střední školy je však uváděna pouze ve dvou případech, což naznačuje, že toto spojení není příliš časté.

Otázka číslo 9 - Má vaše mateřská škola k dispozici tělocvičnu?

Graf 7

Tělocvična

Záznamy v grafu 7 reflektují odpovědi respondentů na devátou otázku týkající se přístupnosti tělocvičny v jejich mateřských školách. Graf naznačuje, že většina mateřských škol, což odpovídá 77,6 % respondentů, nemá přístup k tělocvičně, zatímco pouze menší část mateřských škol, což reprezentuje 22,4 % respondentů, má tělocvičnu k dispozici. Je překvapivé, že pouze malý počet respondentů uvádí možnost přístupu do

tělocvičen v jejich mateřských školách, což naznačuje omezené možnosti pohybu pro děti v těchto zařízeních.

Podotázky k otázce číslo 9:

- Kdo je vlastníkem této tělocvičny?

Respondenti poskytli různé odpovědi na otázku týkající se vlastnictví tělocvičny. Nejčastěji uváděnými vlastníky jsou základní školy, které vlastní tělocvičny podle odpovědí 10 respondentů (43,5 %). Dále byly jako vlastníci tělocvičen uváděny obce (7 respondentů, 30,4 %). Mateřské školy, soukromí zřizovatelé, TJ Sokol a denní stacionář byly také zmíněny jako vlastníci tělocvičen, avšak v menší míře, přičemž každý z nich byl uveden jedním respondentem. Tato rozmanitost vlastnictví tělocvičen ukazuje na různé modely správy a využívání těchto zařízení mezi respondenty.

- Jak je tělocvična velká?

Odpovědi na otázku týkající se velikosti tělocvičny lze shrnout následovně:

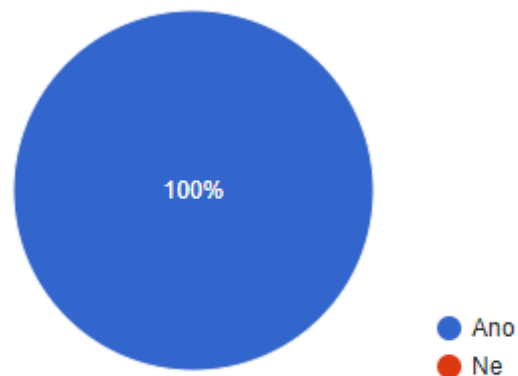
- 7 respondentů (27,8 %) označilo tělocvičnu jako menších rozměrů.
- 17 respondentů (67,7 %) uvedlo, že tělocvična má dostačující až větší rozměry.

Způsob, jakým respondenti odpovídali, byl rozdělen následovně:

- 62,3 % respondentů odpovídalo slovy, tedy popisovali velikost tělocvičny.
- 37,7 % respondentů poskytlo přesné rozměry tělocvičny.

Zdá se, že většina respondentů popisuje velikost tělocvičny slovy, přičemž převážně ji označuje jako dostačující až větších rozměrů. Přesná měření byla poskytnuta menší částí respondentů.

- Využíváte možnosti docházet do tělocvičny?

Graf 8

Docházka MŠ do tělocvičen

Odpovědi respondentů na otázku týkající se využívání možnosti docházet do tělocvičny jsou prezentovány v grafu 8. Graf vypovídá o tom, že všichni respondenti využívají možnosti docházet do tělocvičny, což naznačuje vysokou míru zájmu o sportovní aktivity nebo pravidelný pohyb v tělocvičně mezi dotazovanými.

- Jaké a kolik nářadí máte v této tělocvičně k dispozici?

Tabulka 3
Počet nářadí v tělocvičnách

Typ nářadí	Počet nářadí											
	Žádné	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Více než 10
Lavičky	-	2x	8x	4x	7x	3x	-	-	-	-	-	-
Švédské bedny	3x	12x	8x	-	-	1x	-	-	-	-	-	-
Žebřiny	1x	4x	9x	1x	3x	1x	6x	-	-	-	-	-
Průlezkky	9x	9x	4x	1x	-	1x	-	-	-	-	-	-
Šplhadla	8x	6x	3x	3x	1x	1x	-	-	2x	-	-	-
Koně	13x	11x	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kozy	5x	14x	4x	-	-	-	-	-	-	-	-	1x
Bradla	17x	7x	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hrazdy	16x	7x	1x	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kruhy	14x	9x	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1x
Kladiny	7x	12x	3x	-	1x	-	-	-	-	-	-	1x
Trampolíny	6x	12x	3x	-	1x	1x	-	1x	-	-	-	-
Žíněny	-	1x	2x	6x	6x	3x	-	2x	3x	1x	-	-
Odrážkové můstky	5x	12x	4x	2x	-	-	-	-	-	1x	-	-

Tabulka 3 poskytuje přehled o dostupném nářadí v tělocvičně a jeho množství odpovídající počtu respondentů. Každý typ nářadí je zastoupen v tabulce, a to včetně počtů. Symbol "-" znamená, že žádné nářadí daného typu není k dispozici.

Nejvyšší počet nářadí, tj. více než 10 kusů, respondenti zaznamenali u koz, kruhů a kladin. Ve všech tělocvičnách se vyskytují alespoň nějaké lavičky a žíněny. Většina typů nářadí, jako například koně nebo kozy, nejsou v tělocvičně k dispozici v každém případě. Nejvíce nedostupným nářadím jsou hrazdy, přičemž 16 respondentů uvedlo, že v tělocvičně žádné nejsou k dispozici. Nejméně dostupným typem nářadí jsou bradla, která respondenti uvedli pouze v 7 případech a to pouze po 1 kuse.

Z těchto informací lze vyvodit, že vybavenost tělocvičen není jednotná a některá nářadí mohou být pro děti méně dostupná než jiná. Důležitou součástí rozvoje pohybových schopností dětí je různorodost nářadí a možností pro pohybové

aktivity. Je důležité, aby byly tělocvičny vybaveny širokou škálou nářadí, aby děti měly možnost rozvíjet své pohybové schopnosti a dovednosti naplno.

- Jaké nářadí využíváte pro pohybové aktivity a jak často?

Tabulka 4

Využití nářadí

Typ nářadí	Využití nářadí			
	Nikdy/ nemáme	Víc než 3x do týdne	Alespoň 1x - 3x do týdne	Alespoň 1x-3x do měsíce
Lavičky	-	2x	9x	13x
Švédské bedny	10x	1x	2x	11x
Žebřiny	2x	2x	4x	16x
Průlezky	10x	1x	7x	6x
Šplhadla	17x	-	3x	4x
Koně	21x	1x	1x	1x
Kozy	16x	1x	1x	6x
Bradla	20x	-	2x	2x
Hrazdy	20x	-	1x	3x
Kruhy	14x	-	4x	6x
Kladiny	9x	1x	5x	9x
Trampolíny	8x	1x	4x	11x
Žíněnky	1x	3x	10x	10x
Odrasové můstky	14x	1x	1x	8x

Tabulka 4 zobrazuje odpovědi respondentů na otázku týkající se využití nářadí pro pohybové aktivity a frekvenci jejich používání. Respondenti měli možnost vybrat mezi různými typy nářadí a uvést, jak často je využívají.

Z výsledků vyplývá, že nejčastěji využívaným náčiním v tělocvičnách mateřských škol jsou lavičky, které jsou využívány všemi respondenty. Naopak nejméně používaným náčiním jsou koně, které nevyužívá většina respondentů. Lze pozorovat rozdíly v používání jednotlivých náčiní, přičemž některá jsou využívána pravidelně a častěji, zatímco jiná jsou méně frekventovaná.

Je důležité dbát na rozmanitost náčiní v tělocvičnách pro děti, aby měly možnost rozvíjet různé pohybové dovednosti a schopnosti. Nepoužívaná náčiní by mohla být ve vhodných aktivitách začleněna, aby se zvýšila variabilita pohybového programu. Každé dítě má individuální pohybové potřeby a možnosti a je důležité, aby tělocvičny poskytovaly prostředí pro jejich plnohodnotný pohybový rozvoj.

- Jaké a kolik náčiní máte v této tělocvičně k dispozici?

Tabulka 5
Počet náčiní v tělocvičnách

Typ náčiní	Počet náčiní									
	Žádné	1–5	6–10	11–15	16–20	21–25	26–30	31–35	36–40	Více než 40
Švihadla	1x	6x	6x	4x	2x	3x	1x	1x	-	-
Míče	-	4x	5x	4x	6x	2x	2x	-	1x	-
Tyče	7x	7x	1x	1x	2x	3x	3x	-	-	-
Posilovací gumy	12x	4x	3x	1x	1x	1x	2x	-	-	-
Obruče	-	2x	8x	2x	6x	2x	2x	1x	1x	-
Kužely	2x	2x	7x	6x	3x	3x	-	-	1x	-
Stuhy	8x	1x	2x	3x	2x	5x	3x	-	-	-

Respondenti poskytli odpovědi na otázku týkající se typů a počtu náčiní, které jsou k dispozici v tělocvičně. Tyto odpovědi byly shrnuty v tabulce 5, kde respondenti měli možnost uvést množství náčiní v různých rozmezích.

Většina respondentů uvádí, že jejich tělocvična má mezi 1 až 10 kusy švihadel, míčů a tyčí. Posilovací gumy jsou nejméně zastoupené, jelikož je nevlastní 12 respondentů. Obruče jsou nejčastěji uváděny v počtu 6 až 10 kusů, stejně jako kužely. Stuhy jsou vlastněny menšinou respondentů, když jich 5 uvádí, že mají mezi 21 až 25 kusů.

V tělocvičnách jsou dostupná základní náčiní, ale u specifických typů, jako jsou posilovací gumy nebo stuhy, je zjevně nižší zastoupení. Je důležité zajistit vyvážené vybavení tělocvičen, které umožní rozmanité cvičební aktivity.

- Jaké náčiní využíváte pro pohybové aktivity a jak často?

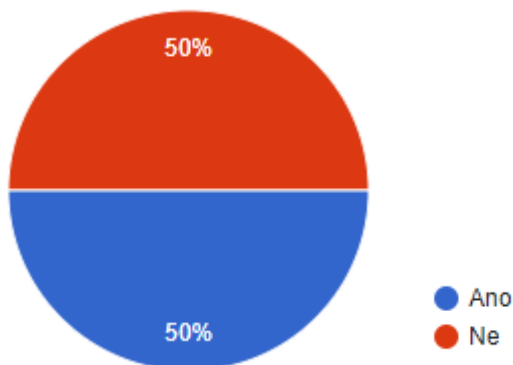
Tabulka 6
Využití náčiní

Typ náčiní	Využití náčiní			
	Nikdy/ nemáme	Víc než 3x do týdne	Alespoň 1x - 3x do týdne	Alespoň 1x-3x do měsíce
Švihadla	2x	1x	6x	15x
Míče	-	4x	9x	11x
Tyče	7x	1x	6x	10x
Posilovací gumy	17x	-	2x	5x
Obruče	1x	3x	9x	11x
Kužely	4x	3x	7x	10x
Stuhy	7x	1x	3x	13x

Tabulka 6 prezentuje reakce respondentů na otázku ohledně typů náčiní využívaných pro pohybové aktivity a jejich frekvenci využití. Respondenti měli možnost uvést, jak často využívají určité typy náčiní.

Z tabulky je patrné, že některá cvičební zařízení jsou využívána častěji než jiná. Například švihadla používá 15 respondentů minimálně 1 – 3x měsíčně, zatímco míče jsou využívány všemi respondenty, přičemž 11 z nich je využívá minimálně 1 – 3x měsíčně. Osobně mě překvapuje, že jen 7 respondentů používá posilovací gumy, a z toho pouze 5 v rozmezí 1 – 3x měsíčně. Kužely jsou zřejmě mezi respondenty velmi oblíbené, protože je využívá téměř každý, s výjimkou čtyř respondentů. Zajímavé je také, že stejně jako u tyčí, tak i u stuh 7 respondentů tyto pomůcky nevyužívá.

- Máte možnost využívat atletickou dráhu?

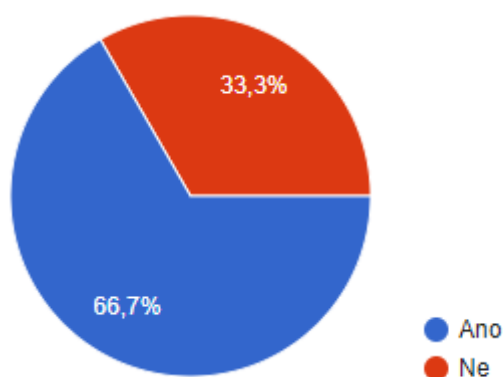

Graf 9

Možnost využívat atletické dráhy

V grafu 9 můžeme vidět odpovědi respondentů na otázku týkající se možnosti využívat atletickou dráhu. Tento graf naznačuje, že dostupnost atletické dráhy je mezi respondenty rozdělena vyrovnaně. Domnívala jsem se, že větší podíl respondentů bude mít přístup k atletické dráze, zejména vzhledem k podpoře fyzické aktivity a sportovních aktivit ve společnosti. Je možné, že nedostatek přístupu k atletickým zařízením může odradit některé jedince od účasti na sportovních aktivitách, což by mohlo mít negativní dopad na celkové zdraví a pohodu komunity.

- Jestliže máte možnost využívat atletickou dráhu, využíváte ji?

Graf 10

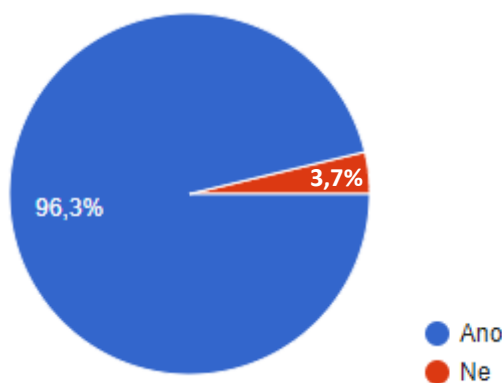
Využití atletické dráhy

Odpovědi respondentů, které zaznamenává graf 10, se týkají využívání atletické dráhy, pokud je pro ně tato možnost dostupná. Z grafu plyne, že 66,7 % respondentů, kteří mají přístup k atletické dráze, ji skutečně využívá. Zbývajících

33,3% respondentů tuto možnost nevyužívá. Lze tedy konstatovat, že většina respondentů, kteří mají možnost využít atletickou dráhu, ji aktivně využívá.

Osobně si myslím, že je pozitivní vidět, že většina respondentů, kteří mají přístup k atletické dráze, ji také aktivně využívá. To svědčí o zájmu o sportovní aktivity a o využívání dostupných sportovních zařízení. Zároveň je důležité se zamyslet nad tím, co může vést zhruba třetinu respondentů k nevyužívání této možnosti a jakým způsobem by bylo možné podnítit jejich aktivnější zapojení do sportovních aktivit.

Otázka číslo 10 - Má vaše mateřská škola k dispozici zahrádku?

Graf 11
Dostupnost zahrady

Graf 11 ukazuje, že téměř všichni respondenti (téměř 100 %) uváděli, že jejich mateřská škola disponuje zahradou. Je zarážející, že malý počet respondentů, konkrétně 4, uvedl, že nemají tuto možnost k dispozici. Osobně mě tato informace překvapila, protože bych předpokládala, že zahrady v mateřských školách jsou standardem a dostupné pro všechny děti.

Podotázky k otázce číslo 10:

- Kdo je vlastníkem zahrádky?

Nejčastější odpovědí bylo, že zahrádka je vlastněna obcí, což uvedlo 48 respondentů (52,2 %). Na druhém místě je vlastnictví zahrádky mateřskou školou, kde 26 respondentů (28,3 %) odpovědělo, že je to vlastněno mateřskou školou. Následuje vlastnictví zahrádky zřizovatelem, což uvedlo 24 respondentů (26,1 %). Nejméně častou odpovědí bylo, že zahrádka patří základní škole, což odpovědělo pouze 5 respondentů (5,4 %).

- Jak je zahrádka velká?

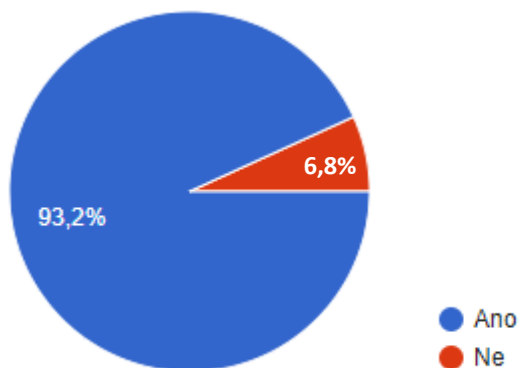
Tato otázka nebyla povinná, takže na ni odpovědělo pouze 86 respondentů. Odpovědi na otázku ohledně vlastnictví zahrádky lze shrnout následovně:

- 10 respondentů (11,6 %) uvedlo, že zahrádka je malá.
- Nejčastější odpovědí bylo, že zahrádka je dostačující, což odpovědělo 53 respondentů (61,6 %).
- 23 respondentů (26,7 %) označilo zahrádku za velkou.

Někteří respondenti (48 respondentů, což představuje 55,8 %) poskytli přesnou velikost zahrádky v metrech nebo metrech čtverečních.

Odpovědi nám ukazují, že většina respondentů považuje svou zahrádku za dostačující, zatímco menší podíl respondentů označil zahrádku za malou nebo velkou. Část respondentů také poskytla přesné rozměry zahrádky.

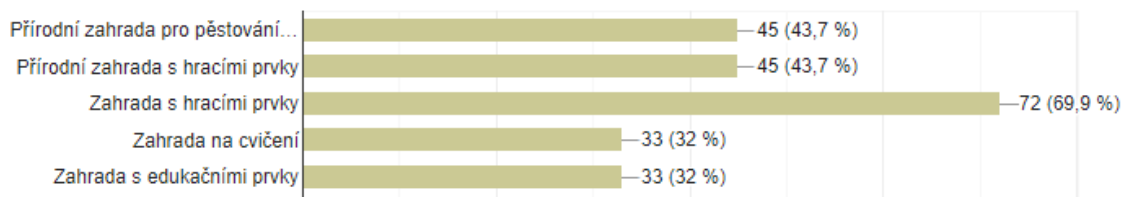
- Myslíte si, že je tato zahrádka dostačující, vůči celkovému počtu dětí v mateřské škole?

Graf 12
Dostatečná velikost zahrady

V kruhovém grafu 12 jsou vidět názory respondentů na dostatečnost zahrádky vzhledem k celkovému počtu dětí v mateřské škole. Podle grafu více než 90 % respondentů považuje zahrádku za dostačující ve vztahu k počtu dětí, zatímco zhruba 7 % má opačný názor. Je pozitivní vidět, že většina respondentů je spokojena s dostupným venkovním prostorem pro děti. To může naznačovat, že v této oblasti je škola schopna uspokojit potřeby dětí po stránce pohybu a hravosti.

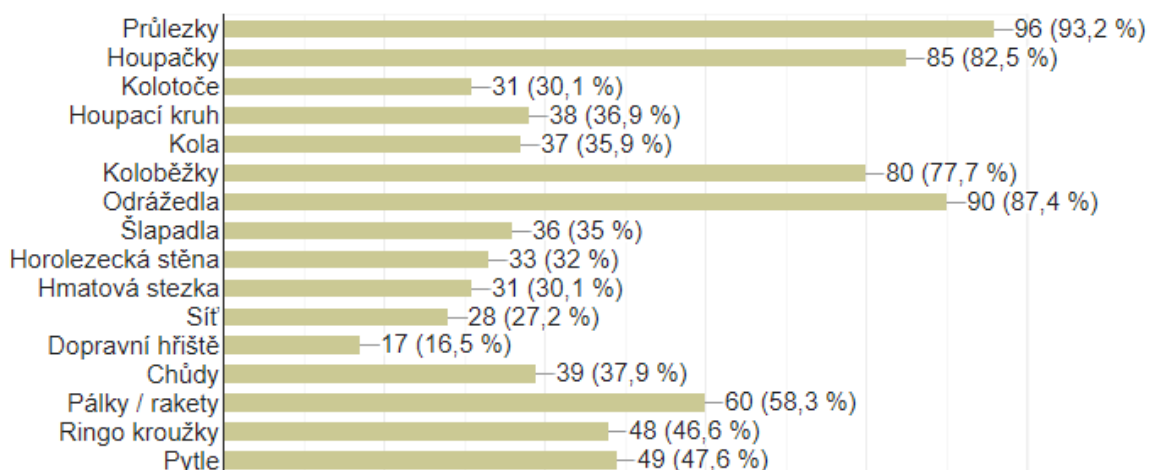
- K jakému účelům máte zahrádku vybavenou?

Graf 13
Účel zahrady

Zaznamenané odpovědi na otázku o účelu zahrádky v mateřské škole jsou shrnuty v grafu 13. Nejčastěji zmiňovanými účely jsou zahrada s hracími prvky, kterou uvedlo 69,9 % respondentů, a zahrada s edukačními prvky, kterou zmínilo 32 % respondentů. Je však důležité brát v úvahu, že respondenti mohli vybrat více než jednu možnost, což vysvětluje, proč součet odpovědí přesahuje celkový počet respondentů (107). Tento vysoký podíl respondentů, kteří uvádějí zahradu s hracími prvky jako hlavní účel, naznačuje důležitost volného a hravého prostoru pro děti v mateřských školách. Zároveň je povzbudivé vidět, že zahrada s edukačními prvky má také významnou podporu. To naznačuje, že si pedagogové uvědomují hodnotu prostředí, ve které kombinace zábavy a vzdělávání všestranně rozvíjí děti.

- Máte na zahrádce...

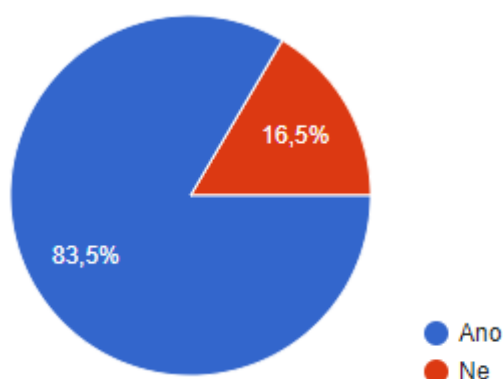

Graf 14
Vybavení zahrady

Graf 14 ukazuje vybavení zahrádky podle odpovědí respondentů. Je důležité poznamenat, že respondentům bylo umožněno vybrat více než jednu odpověď, což vysvětluje, proč součet odpovědí přesahuje celkový počet respondentů (107). Průlezky byly nejčastěji zmíněnou položkou, uvádí je 93,2 % respondentů. Naopak,

pouze 30,1 % respondentů uvádí, že mají k dispozici kolotoče a pouze 16,5 % respondentů informuje, že mají na zahradě dopravní hřiště. Není asi žádným překvapením, že průlezky a houpačky jsou běžnou součástí vybavení školní zahrady. Co mě překvapuje je to, že, kolotoče jsou k dispozici podstatně méně často, což může odrážet aktuální trendy ve výbavě školních zahrad. Dopravní hřiště jsou zjevně méně častá, což může odrážet prostorové a finanční omezení.

- Je vybavení zahrádky dostačující vůči počtu dětí?

Graf 15

Dostatečnost vybavení zahrady

Z grafu 15 je patrné, že většina respondentů, konkrétně 83,5 %, považuje vybavení zahrádky za dostačující ve vztahu k počtu dětí v mateřské škole. Naopak 16,5 % respondentů se domnívá, že vybavení zahrádky není dostačující pro daný počet dětí. Vybavení zahrádky by mělo odpovídat potřebám všech dětí v mateřské škole, a proto je důležité zajistit, aby bylo dostatečné a vhodné pro jejich aktivity a vzdělávání.

- Je něco, co vám na zahradce chybí?

Tato dotazníková otázka sloužila k získání zpětné vazby od respondentů ohledně vybavení zahrádky v jejich mateřských školách. Respondenti měli možnost uvést, co by na zahradce rádi viděli nebo co si myslí, že by zde mohlo chybět. Odpovědi byly následně uspořádány podle počtu výskytů, aby bylo možné identifikovat nejčastěji uváděné nedostatky nebo požadavky.

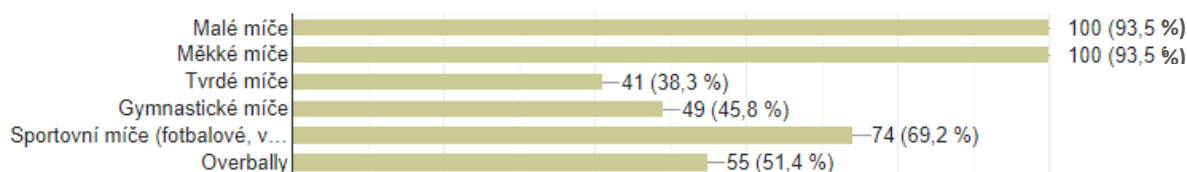
Nejčastěji uváděnou odpovědí respondentů bylo "nic", kterou uvedlo 25 respondentů. Tato odpověď signalizuje, že v jejich mateřských školách není žádný konkrétní nedostatek vybavení zahrádky. 10 respondentů vyjádřilo potřebu více herních prvků na zahradě, což naznačuje jejich zájem o rozšíření herních možností pro děti.

Dalšími častými požadavky byla potřeba průlezek (zmínilo 9 respondentů) a zastřešené plochy na zahradě (8 respondentů), což může signalizovat zájem o prvky podporující fyzickou aktivitu a bezpečí při venkovních hrách.

Odpovědi jako dopravní hřiště, prvky přírodní zahrady, pítka a houpačky získaly 7 hlasů, což ukazuje na zájem respondentů o různorodé prvky, které podporují hravost a interakci s přírodou.

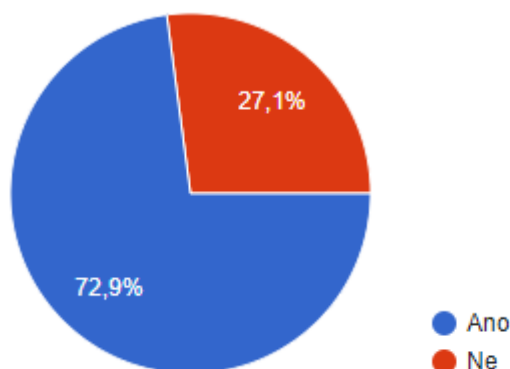
Z dalších požadavků se objevily vodní prvky, terénní úpravy, edukační prvky, staré vybavení a nedostatek zpevněné plochy. Někteří respondenti také zmínili potřebu herních prvků pro menší děti, balančních prvků a dalších specifických zařízení. Tento přístup poskytuje ucelený přehled o potřebách respondentů ohledně vybavení zahrádek jejich mateřských škol.

Otázka číslo 11 - Jaké máte k dispozici míče v mateřské škole?

Graf 16
Typy míčů

Z grafu 16 je patrné, jaké typy míčů mají jednotlivé mateřské školy k dispozici. Je zřejmé, že malé a měkké míče jsou nejčastěji uváděné typy, dostupné ve 93,5 % případů. Sportovní míče, jako fotbalové nebo volejbalové, jsou k dispozici téměř dvěma třetinám respondentů. Naopak tvrdé míče jsou k dispozici pouze zhruba 38,3 % respondentů, a gymnastické míče jsou dostupné pro přibližně 45,8 % z nich. Každý respondent mohl vybrat více než jednu odpověď, což vysvětluje, proč součet odpovědí přesahuje celkový počet respondentů (107). Je povzbudivé vidět, že většina mateřských škol má k dispozici různé typy míčů, které podporují různé sportovní aktivity a rozvoj dětí. Nicméně je zřejmé, že dostupnost tvrdých míčů je poněkud omezená, což by mohlo ovlivnit možnosti rozmanitých sportovních aktivit ve školách.

Otázka číslo 12 - Máte dostatek míčů vůči počtu dětí?

Graf 17
Dostatečnost míčů

Graf 17 ukazuje, že většina respondentů (72,9%) má pocit, že v jejich mateřské škole je dostatek míčů vzhledem k počtu dětí. Naopak, menší část respondentů (27,1%) se domnívá, že míčů není dostatek. Tento graf naznačuje, že zásoby míčů ve většině mateřských škol odpovídají potřebám dětí. Osobně si myslím, že je důležité zajistit dostatek sportovního vybavení, jako jsou míče, aby děti měly příležitost zapojit se do různých aktivit.

Otázka číslo 13 - Kolik máte jednotlivých míčů pro jednu třídu?

Tabulka 7
Počet míčů

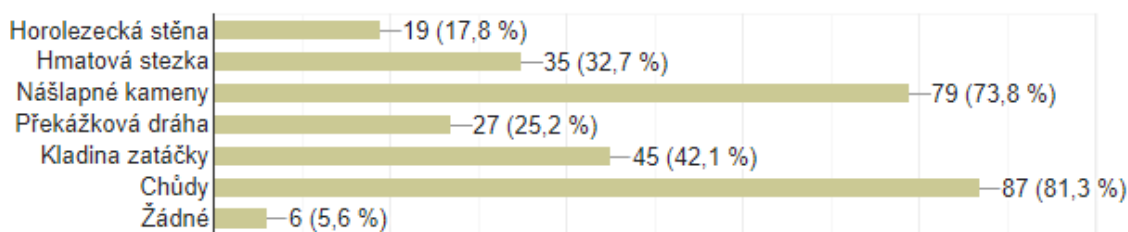
Typ míčů	Počet míčů									
	Žádné	1–5	6–10	11–15	16–20	21–25	26–30	31–35	36–40	Více než 40
Malé	2x	18x	22x	14x	18x	20x	5x	2x	3x	-
Měkké	3x	39x	35x	13x	5x	7x	2x	-	-	-
Tvrdé	53x	35x	13x	1x	1x	-	1x	-	-	-
Gymnastické	49x	42x	8x	4x	1x	-	-	-	-	-
Sportovní	29x	46x	22x	3x	3x	1x	-	-	-	-
Overbally	47x	20x	16x	5x	3x	9x	4x	-	-	-

Tabulka 7 předkládá odpovědi respondentů na otázku ohledně typů míčů využívaných pro pohybové aktivity. Respondenti měli možnost uvést, jaké typy míčů a kolik jich

mají k dispozici pro jednu třídu. Tato otázka nebyla povinná, proto odpovědělo pouze 104 respondentů. Nejčastěji uváděným typem jsou malé míče, s rozmanitostí v počtu od 6 do 40 míčů pro jednu třídu. Měkké míče následují jako druhý nejčastější typ, obvykle v množství od 1 do 5 míčů. Tvrdé míče jsou nejméně zastoupené, s většinou respondentů, kteří uvedli, že je nemají, a pouze jednou odpovědí o 26 až 30 míčů. Gymnastické míče jsou třetím nejméně zastoupeným typem.

Z výsledků je patrné, že malé a měkké míče jsou v mateřských školách běžnější než tvrdé a gymnastické míče. Překvapivé je, že tak vysoký počet respondentů uvádí žádné tvrdé míče, což může naznačovat nedostatek tohoto typu vybavení nebo jiné preference při výběru sportovních pomůcek.

Otázka číslo 14 - Které z těchto atypičtějších pomůcek vaše mateřská škola vlastní?

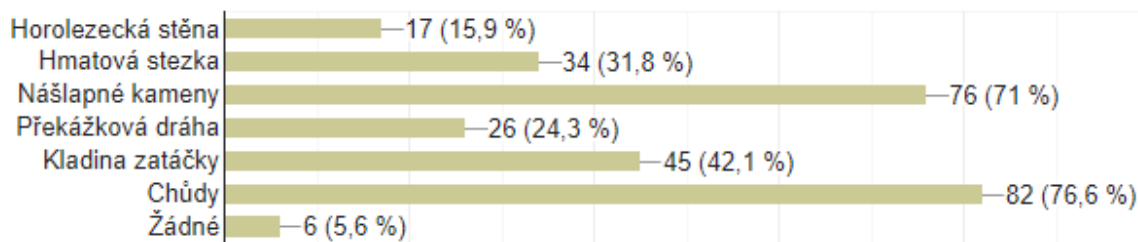

Graf 18
Atypické pomůcky v MŠ

Graf 18 zobrazuje odpovědi respondentů na otázku číslo 14 týkající se atypických pomůcek vlastněných mateřskou školou. Většina respondentů potvrdila dostupnost nášlapných kamenů. Asi čtvrtina z nich uvádí překážkovou dráhu. Chůdy jsou k dispozici pro většinu respondentů a horolezeckou stěnu uvádí menší část respondentů.

Je báječné vidět, že většina mateřských škol má k dispozici různé atypické pomůcky, které podporují rozvoj dětí. Zároveň je však trochu znepokojující, že horolezecká stěna, která může být pro děti skvělou zábavou a zdrojem fyzické aktivity, je k dispozici pouze pro menší část respondentů.

Otázka číslo 15 - Jestliže máte některé z těchto pomůcek, které z nich využíváte?

Graf 19

Využití atypických pomůcek v MŠ

Respondenti odpovídali na otázku číslo 15, kterou reprezentuje graf 19, následujícím způsobem. Je důležité poznamenat, že každý respondent mohl vybrat více než jednu možnost, což vysvětluje, proč celkový počet odpovědí přesahuje počet respondentů (107). Z výsledků je patrné, že nášlapné kameny a chůdy jsou velmi populární mezi respondenty, což může naznačovat jejich vysokou efektivitu a atraktivitu pro uživatele. Na druhou stranu je trochu překvapivé, že tak malé procento respondentů nevedlo využití žádné z uvedených pomůcek, což může naznačovat nedostatečné povědomí o možnostech vybavení pro aktivní trénink.

Otázka číslo 16 - Které a kolik z těchto pomůcek pro rozvoj pohybových dovedností vaše mateřská škola vlastní pro jednu třídu?

Tabulka 8

Počet pomůcek pro rozvoj pohybových dovedností

Typ pomůcek	Počet pomůcek											
	Žádné	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Více než 10
Lavičky	8x	45x	42x	8x	4x	-	-	-	-	-	-	-
Padák	3x	87x	13x	2x	1x	-	1x	-	-	-	-	-
Provazový žebřík	55x	42x	10x	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tunel	3x	83x	18x	1x	2x	-	-	-	-	-	-	-
Šplhadla	76x	24x	5x	1x	-	-	-	-	1x	-	-	-
Trampolíny	57x	46x	4x	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Švédské bedny	57x	47x	3x	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Odpovědi respondentů na otázku ohledně typů pomůcek pro rozvoj pohybových dovedností v mateřských školách jsou zaznamenány v tabulce 8. Nejčastěji dostupným

vybavením jsou lavičky, přičemž většina respondentů uvádí, že jejich škola má jednu nebo dvě lavičky. Padák je dalším často nalezeným prvkem, kdy většina škol disponuje jedním padákem. Provozový žebřík a trampolíny jsou výrazně méně dostupné, s většinou škol uvádějící pouze jeden exemplář těchto pomůcek. Nejméně dostupnými pomůckami jsou šplhadla a švédské bedny, přičemž většina respondentů uvedla, že v jejich mateřské škole tyto pomůcky nejsou k dispozici.

Je zřejmé, že dostupnost pomůcek pro rozvoj pohybových dovedností v mateřských školách je poměrně rozmanitá. Zároveň je důležité zajistit, aby všechny děti měly přístup k takovému vybavení, které podporuje jejich fyzický rozvoj a aktivní životní styl. Mělo by se tedy zvážit, jak zajistit rovnoměrnější distribuci těchto pomůcek mezi mateřskými školami.

Otázka číslo 17 - Které a kolik z těchto pomůcek pro rozvoj pohybových dovedností vaše mateřská škola vlastní?

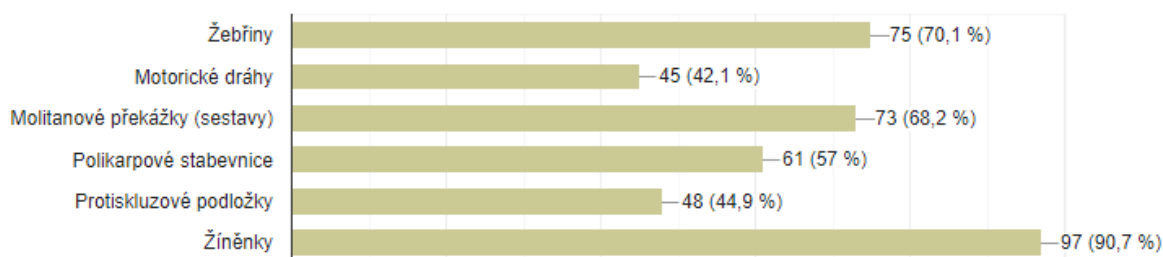
Tabulka 9
Počet pomůcek pro rozvoj pohybových dovedností

Typ pomůcek	Počet pomůcek							
	Žádné	1–5	6–10	11–15	16–20	21–25	26–30	Více než 30
Ringo kroužky	1x	58x	26x	6x	4x	7x	2x	3x
Kužely	-	26x	51x	14x	9x	2x	2x	4x
Obruče	-	21x	32x	14x	14x	12x	7x	3x
Stuhy	1x	33x	17x	11x	14x	17x	6x	8x
Lana	-	89x	15x	2x	2x	-	-	-
Pytle	-	80x	21x	3x	2x	-	1x	-

Tabulka 9, stejně jako tabulka 8, ukazuje typy pomůcek pro rozvoj pohybových dovedností v mateřských školách a jejich počet. Například Ringo kroužky jsou nejčastěji vlastněny v kategoriích 1 – 5 a 6 – 10, přičemž 58 respondentů uvádí 1 – 5 kroužků a 26 respondentů 6 – 10 kroužků. Kužely jsou vlastněny všemi respondenty a nejčastěji se vyskytují v kategoriích 1 – 5, 6 – 10 a 11 – 15. Obruče jsou převážně v kategoriích 6 – 10. Stuhy jsou rovnoměrně rozloženy v různých kategoriích. Co se týče lan, 89 respondentů uvádí vlastnictví 1 – 5 lan. Pytle jsou nejčastěji vlastněny v kategorii 1-5, s odpověďmi 80 respondentů. Z výsledků je patrné, že některé pomůcky

pro rozvoj pohybových dovedností jsou v mateřských školách běžnější než jinde. Je důležité, aby školy měly dostatečný přístup k různým pomůckám, aby mohly poskytnout rozmanité a efektivní pohybové činnosti pro děti.

Otázka číslo 18 - Vlastní vaše mateřská škola některou z těchto věcí?

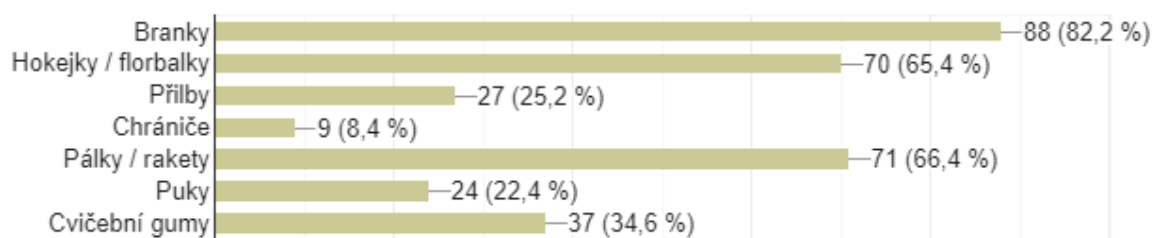

Graf 20

Pomůcky pro pohybové činnosti v MŠ

Graf 20 reflektuje odpovědi respondentů na otázku číslo 18, která se týká vybavení vlastněného jejich mateřskou školou. Podle grafu vlastní žebřiny téměř 70 % respondentů a motorické dráhy asi 42 %. Překvapivě vysoký počet, přibližně 68 %, uvádí, že jejich škola disponuje molitanovými překážkami, což poskytuje bezpečné prostředí pro fyzickou aktivitu. Dalšími běžnými vybaveními jsou polikarpové stavebnice, které uvádí kolem 57 % respondentů, a protiskluzové podložky, které jsou k dispozici pro přibližně 45 % respondentů. Osobně mě překvapilo, že tak vysoký podíl respondentů uvádí dostupnost žíněnek ve svých mateřských školách, což naznačuje význam, který školy přikládají rozvoji motorických dovedností dětí. Je zajímavé vidět, jaké prvky vybavení jsou běžné a které jsou méně časté, což může odrážet různé přístupy k podpoře fyzické aktivity a vývoje dětí v mateřských školách.

Otázka číslo 19 - Jaké sportovní vybavení vlastní vaše mateřská škola?

Graf 21

Pomůcky pro pohybové činnosti v MŠ 2

Graf 21 představuje sportovní vybavení vlastněné mateřskými školami podle odpovědí respondentů na otázku č. 19. Z výsledků vyplývá, že více než 82 % respondentů uvedlo, že jejich mateřská škola vlastní branky, což je základní vybavení pro týmové sporty.

Hokejky nebo florbaluky jsou k dispozici podle přibližně 65 % respondentů, což naznačuje možnost hraní hokeje nebo florbalu. Ochrana hlavy při jízdě na kole nebo na kolečkových bruslích je k dispozici jen ve čtvrtině mateřských škol podle 25 % respondentů. Chrániče vlastní pouze 8,4 % respondentů. Více než 66 % respondentů uvedlo, že v jejich mateřské škole jsou pálky nebo rakety, což může být spojeno s aktivitami jako tenis nebo baseball. Hokejové puky jsou k dispozici jen ve čtvrtině mateřských škol podle 22,4 % respondentů. Cvičební gummy jsou v mateřských školách podle téměř 35 % respondentů, což může být součástí fitness programů pro děti.

Osobně mě těší vidět, že většina mateřských škol má základní sportovní vybavení jako branky nebo hokejky. Nicméně, je trochu znepokojující, že jen malá část škol poskytuje důležitou ochranu hlavy nebo chrániče. Mělo by být prioritou zajistit bezpečnost dětí při sportovních aktivitách, a proto by mělo být toto vybavení dostupné ve všech mateřských školách.

Otázka číslo 20 - Kolik sportovního vybavení vlastní vaše mateřská škola?

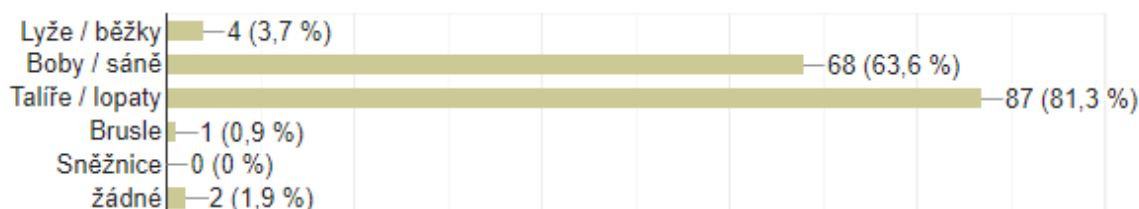
Tabulka 10
Počet sportovního vybavení

Typ sportovního vybavení	Počet sportovního vybavení							
	Žádné	1–5	6–10	11–15	16–20	21–25	26–30	Více než 30
Branky	19x	83x	4x	-	1x	-	-	-
Hokejky / florbaluky	36x	31x	31x	5x	2x	1x	-	1x
Pálky / raket	35x	46x	22x	1x	2x	-	1x	-
Puky	73x	27x	3x	3x	1x	-	-	-
Cvičební gummy	66x	28x	8x	2x	2x	1x	-	-

Z odpovědí respondentů, v tabulce 10, vyplývá, že nejčastěji uváděnou položkou sportovního vybavení v mateřských školách jsou branky, které uvádí 83 respondentů. Naopak, co se týče hokejek/florbalek, 36 respondentů uvedlo, že v jejich mateřské škole nejsou k dispozici žádné. Podobně 46 respondentů informovalo, že v jejich škole není žádná pálka nebo raketa k dispozici. Co se týče puků, 73 respondentů uvádí, že jejich mateřská škola nemá žádné. Mezi nejméně vlastněnou výbavou patří cvičební gummy, kde pouze 28 respondentů uvedlo, že jejich mateřská škola vlastní 1 – 5 cvičebních gum.

Osobně mě trochu překvapuje, že některé mateřské školy mají tak omezený přístup k sportovnímu vybavení, zejména pokud jde o základní položky, jako jsou například branky. Myslím si, že dostupnost sportovního vybavení může mít vliv na zájmu dětí o sport.

Otázka číslo 21 - Jaké máte vybavení na zimní radovánky?

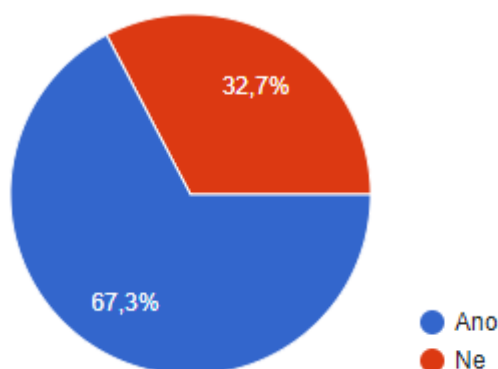

Graf 22

Vybavení na zimu

Graf 22 prezentuje, jaké vybavení na zimní radovánky mají respondenti k dispozici. Nejvíce respondentů, až 81,3 %, uvádí, že mají k dispozici talíře a lopaty. Naopak pouze 0,9 % respondentů disponuje bruslemi pro bruslení na ledě a žádný respondent neuvádí, že by měl k dispozici sněžnice. Je důležité poznamenat, že každý respondent mohl vybrat více než jednu odpověď. Nebyla jsem příliš překvapena těmito zjištěními, protože v našem regionu poslední dobou není v zimních měsících obvykle dostatek sněhu. Navíc některé položky vybavení, jako jsou sáně, jsou příliš velké a potřebují mnoho místa pro uskladnění, což může omezovat jejich dostupnost a použitelnost.

Otázka číslo 22 - Myslíte si, že je vybavení na zimní radovánky dostačující vůči počtu dětí?

Graf 23

Dostatečnost zimního vybavení

Z tohoto grafu 23 vyplývají odpovědi respondentů ohledně dostatečnosti vybavení na zimní radovánky ve vztahu k počtu dětí v mateřské škole. 67,3 % respondentů uvedlo,

že považují vybavení za dostačující, zatímco 32,7 % respondentů sdílí názor, že není dostačující.

Můj osobní názor je, že je důležité brát v úvahu potřeby všech dětí ve škole, aby měly dostatečné vybavení pro zimní aktivity. I když většina respondentů uvádí, že vybavení je dostačující, je nutné zvážit názory menšiny a případně hledat možnosti, jak zlepšit dostupnost vybavení pro všechny děti.

Otázka číslo 23 - Jaké vybavení pro zimní radovánky vám v MŠ chybí, a přesto byste jej využili?

Otázka číslo 23 ve formuláři dotazníku směřovala k získání informací o vybavení, které respondentům chybí pro zimní radovánky v mateřské škole, ale přesto by ho využili. Byla otevřená a umožnila respondentům volně vyjádřit své názory a preference ohledně vybavení pro zimní aktivity.

Tabulka 11
Chybějící zimní vybavení

Typ vybavení	Počet odpovědí
Nic	61
Boby	23
Sáně	13
Lopaty	12
Lyže	6
Brusle	3
Talíře	2
Sněžnice	1

Z tabulky 11 je zřejmé, že většina respondentů (61) uvádí, že jim pro zimní radovánky v mateřské škole nic nechybí, což naznačuje, že aktuální vybavení je dostačující. Mezi častěji požadované položky patří boby, které zmínilo 23 respondentů, a sáně, které zmiňuje 13 respondentů. Překvapivá odpověď jednoho respondenta je ta, že by v mateřské škole uvítal sněžnice. Osobně si myslím, že je skvělé, když škola disponuje dostatečným vybavením pro zimní aktivity, ale zdá se, že někteří respondenti by uvítali rozšíření sortimentu, což by mohlo přispět k pestřejšímu zážitku ze zimních her. Je povzbudivé vidět, že respondenti mají různorodé preference ohledně vybavení, což by

mohlo škole poskytnout užitečné informace pro budoucí investice do vybavení pro zimní radovánky.

Otázka číslo 24 - Máte nějaké vybavení pro pohybové aktivity ve vodě?

Tato otázka v dotazníku se zaměřovala na vybavení respondentů pro pohybové aktivity ve vodě. Jednalo se o otevřenou otázku, která umožnila respondentům volně vyjádřit, zda vlastní nějaké vybavení pro aktivity ve vodě, jako je plavání nebo hraní ve vodě.

Z výsledků dotazníkového šetření vyplývá, že 107 respondentů odpovídalo následujícím způsobem:

- 87 respondentů odpovědělo záporně, tj. nevlastní žádné vybavení pro pohybové aktivity ve vodě.
- 20 respondentů odpovědělo kladně, tj. vlastní nějaké vybavení pro pohybové aktivity ve vodě.

Mezi odpověďmi respondentů, kteří uváděli, že mají vybavení, se vyskytovaly různé položky. Několik příkladů odpovědí obsahuje:

- bazén a plážové míče,
- pásy, vodní lepící tvary, puky, žížaly,
- nafukovací bazén, mlhoviště,
- ANO - Kroužky, nafukovací kola, plovoucí UFO, apod.

Je zřejmé, že i mezi respondenty, kteří uvedli, že mají vybavení, se vyskytovala různorodost ve vybavení, což naznačuje široké spektrum možností pro pohybové aktivity ve vodě, které jsou k dispozici.

Někteří respondenti uvedli, že jezdí na plavecké kurzy.

Otázka číslo 25 - Jaké pomůcky pro rozvoj rovnováhy vlastní vaše mateřská škola?

Nejčastější odpovědi respondentů na otázku číslo 25, týkající se vybavení pro rozvoj rovnováhy v jejich mateřské škole, byly kladiny a balanční kameny, které uvedlo 21 respondentů každá. Tato odpověď signalizuje, že tyto prvky jsou běžně dostupné a používány pro podporu rozvoje rovnováhy u dětí.

Dalšími často uváděnými pomůckami byly lavičky a balanční podložky, které byly zmíněny 20 a 13 respondenty. Lavičky mohou poskytovat stabilní povrch pro cvičení

rovnováhy, zatímco balanční podložky nabízejí různorodé a variabilní možnosti tréninku rovnováhy.

Následovaly odpovědi týkající se dalších prvků, jako jsou lana, balanční kruhy, nášlapné dráhy a balanční sestavy, které byly uvedeny 11 až 9 krát. Tyto prvky představují různorodé možnosti pro rozvoj rovnováhy a motorických dovedností u dětí.

Mezi dalšími pomůckami, které byly zmiňovány, patřily hmatové stezky, balanční pomůcky obecně, chůdy, motorický chodník, vyvýšené plochy, houpadla a další. Tyto odpovědi ukazují na široké spektrum dostupného vybavení pro rozvoj rovnováhy v mateřských školách.

Je také důležité poznamenat, že 3 respondentů uvedlo, že ve svých mateřských školách chybí jakékoliv pomůcky pro rozvoj rovnováhy. Tato odpověď poukazuje na potřebu rozšíření nabídky vybavení ve školách, aby bylo možné lépe podporovat rozvoj motorických dovedností u dětí.

Kategorie odpovědí lze rozdělit na ty, které byly nejčastěji uváděny (kladiny, balanční kameny, lavičky), středně časté odpovědi (balanční podložky, lana, balanční kruhy atd.) a méně časté odpovědi (prkno Utukutu, Bosa, kladina zatáčky, balanční hry aj.). Takové seskupení pomáhá lépe porozumět distribuci odpovědí a zvýrazňuje hlavní trendy ve vybavení pro rozvoj rovnováhy v mateřských školách.

Otázka číslo 26 - Jaké vybavení vám v mateřské škole chybí, a přesto byste jej při pohybových aktivitách využili?

Nejčastější odpovědi respondentů na otázku číslo 26, týkající se vybavení v jejich mateřské škole, které by přesto využili při pohybových aktivitách, bylo "nic", kterou uvedlo 41 respondentů. Tato odpověď signalizuje, že v jejich mateřských školách není žádný konkrétní nedostatek vybavení, který by bránil v aktivním zapojení se do pohybových her a cvičení.

Mezi dalšími často uváděnými vybaveními byla překážková dráha, hmatový chodník, švédské bedny, balanční prvky, míče a molitanové kostky, které byly zmiňovány 10 až 6 krát. Tyto prvky představují různé možnosti pro podporu pohybové aktivity, rozvoj rovnováhy a koordinace u dětí.

Mezi dalšími odpověďmi byly zařízení jako lezecká stěna, trampolína, kladina, kola/odrážedla, šplhadla, provazový žebřík, cvičící gummy a venkovní vybavení, které byly

zmiňovány 5 až 2 krát. Tyto prvky ukazují na široké spektrum vybavení, které by mohlo obohatit pohybové aktivity ve školách a podporovat rozvoj dětských motorických dovedností.

Je také důležité poznamenat, že někteří respondenti uvedli více než jednu odpověď, což naznačuje variabilitu a různorodost požadavků na vybavení. To znamená, že někteří respondenti by využili kombinaci různých prvků pro podporu svých pohybových aktivit.

Kategorie odpovědí lze rozdělit na ty, které byly nejčastěji uváděny ("nic"), středně časté odpovědi (překážková dráha, hmatový chodník, švédské bedny atd.) a méně časté odpovědi (kužely, padák, terč, masážní míčky, fotbalové branky atd.). Takové seskupení pomáhá lépe porozumět distribuci odpovědí a zvýrazňuje hlavní trendy ve vybavení pro podporu pohybových aktivit v mateřských školách.

4.2 Interpretace odpovědí na výzkumné otázky:

Hlavní výzkumná otázka:

- Jak jsou mateřské školy v Olomouckém kraji vybaveny pro podporu a rozvoj pohybových dovedností u dětí?

Tato práce odhalila zajímavé poznatky. U této výzkumné otázky se zaměřuji na komplexní vybavenost mateřských škol, od zahrádek, přes vybavenost tříd, až po vybavení do vody. Data k této výzkumné otázce jsem získala z otázek číslo 10 - 26 v dotazníku.

Podle výsledků průzkumu, 96,3% respondentů uvedlo, že v jejich mateřské škole je k dispozici zahrádka. Tyto zahrádky slouží jako prostor pro různé aktivity, včetně péče o rostliny, hraní, cvičení a vzdělávání. Většina respondentů (61,6 %) hodnotí dostupnou zahrádku jako dostačující pro potřeby dětí. Na těchto zahrádkách se pravidelně konají různé aktivity a výzvy, které podporují pohybové dovednosti dětí a přispívají k jejich celkovému rozvoji.

Kromě pevného vybavení zahrádek, tj. průlezky, kolotoče, houpačky apod., jsou zahrádky mateřských škol vybaveny také různými herními prvky, jako jsou koloběžky, kola, sportovní vybavení, odrážedla aj. Smyslem všech těchto prvků je podpořit děti v rozvoji jejich fyzických schopností a koordinace. Z výsledků průzkumu vyplývá, že průlezky jsou běžným prvkem ve většině mateřských škol (93,2 %), zatímco dostupnost kolotočů (30,1 %) a sítí (27,2 %) je omezenější. U herních prvků jsem zjistila, že nejvíce jsou v mateřských školách dostupná odrážedla a to v 87,4 %, následovaly koloběžky se 77,7 %

a nejméně dostupná jsou kola (35,9 %). Pytle, ringo kroužky a pálky/rakety jsou dostupné přibližně v 50 % mateřských škol.

Pokud jde o vybavenost samotných mateřských škol pro podporu pohybových aktivit, všechny školy disponují různými typy pomůcek. Mezi nejčastěji používané patří míče různých typů, obruče, hmatové stezky, náslapné kameny a různé sestavy. Většina škol (78 %) uvádí, že mají dostatečný počet míčů pro všechny děti, což je důležité pro organizaci her a aktivit zapojujících celou třídu. Nejmenší zastoupení vybavení mají školy u šplhadel, trampolín, švédských beden, puků a cvičebních gum.

Klasické vybavení, jako jsou chůdy, padák, lavičky, tunely, lana, pytle, stuhy, obruče aj., nalezneme téměř v každé mateřské škole.

Naproti tomu atypické pomůcky, tj. horolezecké stěny (15,9 %), překážkové dráhy (24,3 %), hmatové stezky (31,8 %) a dopravní hřiště (16,5 %) jsou ve většině mateřských škol stále nedostatečně zastoupené. Tyto prvky by mohly poskytnout dětem nové pohybové výzvy a podpořit jejich rozvoj koordinace, síly a vytrvalosti.

Důležitou součástí vybavení jsou také prostředky pro zimní radovánky, a to například boby/sáně (63,6 %), lopaty/talíře (81,3 %), lyže (3,7 %) a brusle (0,9 %). Ty umožňují dětem pohybové aktivity i v chladnějších měsících a podporují radost z pohybu i v zimním období. Výsledky průzkumu naznačují, že většina respondentů (asi 67 %) považuje vybavení pro zimní aktivity za dostačující.

Výsledky z dotazníku také ukazují, že většina mateřských škol v Olomouckém kraji není vybavena specifickým vybavením pro pohybové aktivity ve vodě. Ze 107 respondentů pouze 20 uvedlo, že vlastní nějaké vybavení pro tyto aktivity, jako jsou bazény, plážové míče nebo plovoucí pomůcky. I mezi těmito respondenty však existuje rozmanitost ve vybavení. Tato zjištění naznačují, že podpora a rozvoj pohybových dovedností ve vodě může být v mateřských školách v tomto regionu omezená. Někteří respondenti však uvedli, že organizují plavecké kurzy, což může být jednou z forem podpory pohybových aktivit ve vodě pro děti v mateřských školách.

Nicméně, i přesto, že většina mateřských škol disponuje základním vybavením pro podporu pohybových dovedností u dětí, je stále prostor pro zlepšení a rozšíření nabídky vybavení. Respondenti označili za nedostatečné například tvrdé a gymnastické míče, dále také atypické prvky, jako jsou horolezecké stěny, překážkové dráhy nebo švédské bedny.

To ukazuje na potenciál pro investice do rozmanitějšího vybavení, které podpoří různorodé pohybové aktivity dětí a rozvoj jejich dovedností. Zároveň je důležité zajistit dostatečné množství vybavení vzhledem k počtu dětí, aby každé dítě mělo zajištěn přístup k potřebnému vybavení pro svůj vývoj.

Dílní výzkumné otázky:

- Jakým vybavením, vhodným pro pobyt a hry dětí venku, disponují zahrady mateřských škol v Olomouckém kraji?

V průběhu analýzy zaměřené na hodnocení dostupnosti a vybavenosti zahrádek ve školách v Olomouckém kraji byly získány následující poznatky a výsledky. Zjištěná data, která jsem získala z otázky číslo 10 a jejích podotázek v dotazníku, naznačují přítomnost zahrádek v mateřských školách, kdy více než 96 % respondentů označilo zahrádku za součást své mateřské školy. Z této skupiny respondentů přes 61 % považovalo velikost zahrádky za dostačující a dalších téměř 27 % ji označilo za velkou.

Detailní průzkum ukázal různorodost účelnosti zahrádek, kde byly nejčastěji zmiňované zahrady s herními prvky (téměř 70 %) a přírodní zahrady s herními prvky (téměř 44 %). Odpovědi na dotaz o vybavení zahrádky ukazují, že většina mateřských škol má k dispozici průlezky (93,2 %), houpačky (82,5 %), odrážedla (87,4 %) a koloběžky (77,7 %). Poté přibližně 50 % mateřských škol vlastní pálky/rakety (58,3 %), ringo kroužky (46,6 %) a pytle (47,6 %). Naopak, kolotoče (30,1 %), síť (27,2 %) a dopravní hřiště (16,5 %) byly uváděny jako méně běžné prvky ve vybavení zahrádek.

Navzdory vysoké míře dostupnosti a relativní spokojenosti s vybavením existuje stále potenciál pro další vylepšení a rozšíření vybavení zahrádek, aby lépe vyhovovalo potřebám a zájmům dětí. Někteří respondenti vyjádřili potřebu více herních prvků, zastřešených ploch či přidavných vodních prvků. I když zahrádky v Olomouckém kraji poskytují dětem různorodé možnosti pro venkovní aktivity a hry, stále je zde prostor pro další posílení a rozšíření vybavení, které bude lépe odpovídat potřebám dětí a podpoří jejich aktivní život ve venkovním prostředí.

- Jaké vybavení používají mateřské školy v Olomouckém kraji při návštěvě tělocvičen?

V reakci na získané poznatky z otázky 9 a jejích podotázek, ohledně dostupnosti a využití vybavení tělocvičen v mateřských školách v Olomouckém kraji, lze konstatovat následující informace.

Přibližně 77,6 % respondentů uvedlo, že jejich mateřská škola tělocvičnu nemá k dispozici. Ostatních 22,4 % respondentů potvrdilo, že mají možnost tělocvičnu navštěvovat. Významným zjištěním je, že všichni respondenti využívají možnost docházet do tělocvičny, což svědčí o vysokém zájmu o pohybové aktivity mezi dotazovanými.

Zjištění dostupnosti náradí v tělocvičnách odhalilo, že některé pomůcky, jako jsou lavičky, žíněnky, žebřiny a švédské bedny, jsou častěji dostupná ve srovnání s jinými prvky. Největší zaznamenaný počet prvků, tj. 10 a více, čítají kozy, kruhy a kladiny. Nejčastěji využívanými pomůckami jsou lavičky a žíněnky, zatímco nejméně využívané jsou koně, bradla a hrazdy, kdy přes 20 respondentů toto náradí nevyužívá.

Při zkoumání využití náčiní bylo zjištěno, že některé prvky jsou častěji používány než jiné. Například míče jsou využívány ve všech případech (100 % respondentů je uvádí), obruče jsou populární a využívány 23 respondenty a švihadla, která nepoužívají pouze 2 respondenti. Posilovací gummy jsou naopak nejméně využívanými nástroji, kdy pouze 7 respondentů je využívá.

- Jaké vybavení chybí mateřským školám v Olomouckém kraji vzhledem k počtu dětí?

V rámci této dílčí výzkumné otázky jsem se zaměřila na posouzení dostupnosti vybavení pro pohybové aktivity v mateřských školách ve vztahu k počtu dětí. Otázky, které odpovídají na danou výzkumnou otázku, se týkaly dostatečnosti zahrádky, vybavení zahrádky, množství míčů, pomůcek pro rozvoj pohybových dovedností a vybavení na zimní radovánky, tj. otázky č. 10 a její podotázky, 12, 13, 16 a 17 z dotazníku.

Výsledky ukazují, že většina respondentů považuje zahrádku za dostačující vzhledem k celkovému počtu dětí v mateřské škole (93,2 %). Stejně tak většina respondentů (83,5 %) vnímá vybavení zahrádky jako dostačující ve vztahu k počtu dětí.

Pokud jde o množství míčů, většina respondentů (72,9 %) uvádí, že mají dostatek míčů ve vztahu k počtu dětí. Nicméně nachází se zde i část respondentů (27,1 %), která uznává, že jim chybí míče vzhledem k počtu dětí.

Pomůcky pro rozvoj pohybových dovedností jsou v mateřských školách rozmanité, přičemž jejich dostupnost se liší. Lavičky a padáky jsou běžně dostupné, zatímco například gymnastické míče a tvrdé míče jsou méně časté, a to konkrétně pouze v 55 a 51 případech. Podobně různě jsou zastoupeny i další pomůcky, jako jsou kužely, obruče, stuhy, lana či

pytle. Většina zmíněných je dostupná ve všech mateřských školách, až na ringo kroužky a stuhy, u nichž vždy jeden respondent uvedl, že je nevlastní.

Pokud jde o vybavení na zimní radovánky, většina respondentů (67,3 %) považuje dostupné vybavení za dostačující ve vztahu k počtu dětí. Nicméně existuje i menší část respondentů (32,7 %), kteří si myslí, že vybavení na zimní radovánky není dostačující pro počet dětí.

Celkově lze konstatovat, že i když většina respondentů vnímá dostupné vybavení jako dostačující, existují rozdíly v pohledu na dostupnost jednotlivých druhů vybavení.

5 DISKUZE

S ohledem na provedené zkoumání dostupných dat z dotazníkového průzkumu týkajícího se vybavení mateřských škol v Olomouckém kraji pro podporu a rozvoj pohybových dovedností u dětí lze konstatovat, že zahrádky ve většině mateřských škol představují důležitý prvek pro venkovní aktivity a hry. Téměř všechny školy (96,3 %) mají zahrádku, která slouží nejen k relaxaci a pobytu venku, ale také k podpoře pohybových aktivit dětí. Herní prvky, jako jsou průlezkky, houpačky a koloběžky, jsou běžně dostupné a přispívají k rozmanitosti her a cvičení ve venkovním prostředí.

Analýza vybavení pro zimní radovánky naznačuje, že většina respondentů vnímá dostupné vybavení jako dostačující. Když se však zaměříme podrobněji, tak podle výsledků otázky č. 23 z dotazníku ohledně chybějícího zimního vybavení lze identifikovat prvky, které by respondenti rádi viděli ve svých školách pro zimní aktivity. Mezi nejčastěji uváděné položky patří boby, přičemž 23 respondentů vyjádřilo potřebu tohoto typického vozítka pro sjíždění z kopce ve sněhu, dále 13 respondentů zmínilo chybějící sáně a následovala potřeba lopat 12 respondenty. Mezi dalšími žádanými prvky byly lyže (6 respondentů), brusle (3 respondenti), talíře (2 respondenti) a sněžnice (1 respondent).

Boby, sáně, lyže, brusle a další nástroje umožňují dětem aktivně trávit čas venku i v chladnějším počasí. Tato vybavení podporují nejen fyzickou aktivitu, ale také radost z pohybu a pobytu venku, což má pozitivní vliv na celkový rozvoj dětí. Doporučila bych investici do tohoto specifického vybavení, aby se posílily možnosti zimních aktivit ve školách a podpořil se zdravý a aktivní životní styl u dětí. Důležité je také vytvoření bezpečných podmínek pro využívání tohoto vybavení. Tato doporučení by mohla vést k optimalizaci prostředí pro zimní aktivity ve školách a k posílení radosti, zdraví a rozvoje dětí prostřednictvím pohybu a pobytu venku i v zimních měsících.

V kontextu tělocvičen je situace složitější, neboť většina mateřských škol nemá k dispozici vlastní tělocvičnu. Nicméně existuje vysoká míra zájmu o docházku do tělocvičen a využívání poskytnutého nářadí, jako jsou lavičky, kužely a míče. Braky v dostupnosti koní, bradel a hrazd poukazují na potenciální nedostatky v nářadí pro podporu komplexních pohybových aktivit a rozvoje dovedností.

I přesto, že většina respondentů považuje množství míčů za dostatečné, existuje zastoupení, které vnímá nedostatek tohoto vybavení. Podobně, atypické pomůcky pro rozvoj pohybových dovedností, jako horolezecké stěny, chůdy nebo švédské bedny, jsou

méně běžné, což naznačuje potenciální nedostatky ve vybavení pro podporu specifických pohybových dovedností a výzev pro děti.

Při srovnání mých vlastních výsledků výzkumu ohledně vybavení mateřských škol v Olomouckém kraji pro podporu a rozvoj pohybových dovedností u dětí a výsledků výzkumu od Pechové (2016), která se zaměřuje na využití náčiní a náradí v hodinách tělesné výchovy na 1. stupni ZŠ, jsem zjistila několik zajímavých paralel a rozdílů.

Oba výzkumy se shodují v důležitosti poskytnutí dostatečného vybavení pro pohybové aktivity dětí. Nicméně zatímco Jana Pechová zkoumá netradiční nástroje a financování vybavení na základních školách, já jsem se zaměřila na vybavení mateřských škol a hodnotila zahrádky, tělocvičny a vybavení pro zimní radovánky ve vztahu k podpoře pohybových dovedností u dětí.

Zatímco Pechová (2016) zdůrazňuje nedostatky ve skladovacích prostorech, financování a dostupnosti informací ohledně nákupu vybavení, já jsem identifikovala nedostatky v dostupnosti atypických pomůcek pro pohybové aktivity ve venkovním prostoru, tělocvičnách a pro zimní aktivity v mateřských školách. Obě studie tak naznačují potenciální oblasti pro zlepšení vybavení na školách.

Celkově je vidět, že oba výzkumy mají společný cíl, a to zlepšit podmínky pro pohybové aktivity dětí ve školách, a identifikují oblasti, ve kterých je třeba zlepšení. Zároveň se liší ve sledovaných aspektech, metodách a cílových skupinách, což poskytuje komplexní pohled na problematiku vybavení školního prostředí pro podporu pohybových dovedností u dětí. Porovnání výsledků obou výzkumů může přispět k nalezení společných trendů a rozdílů a pomoci identifikovat oblasti pro další zkoumání a zlepšení podmínek pro pohybové aktivity ve školách.

Dále bych ráda porovnala můj výzkum a výzkum Mikušikové (2019), která analyzuje materiální vybavenosti a podmínek pro rozvoj pohybových aktivit v MŠ a na 1. stupni ZŠ v okresu Hodonín. Výsledky obou analýz jsou velice totožné v ohledu potřeby posílení dostupnosti a diverzity vybavení pro podporu pohybových aktivit dětí v mateřských školách. Obě studie ukazují na nedostatek možností návštěv tělocvičných zařízení, atletických drah, atypických pomůcek pro rozvoj specifických pohybových dovedností a potřebu investovat do vybavení pro zimní aktivity. Naopak se shodujeme, že švihadla, míče, lavičky a kužely jsou dostupné téměř ve všech mateřských školách. Zjistila jsem, že výzkum Mikušikové (2019) došel velice podobným výsledkům jako můj výzkum.

Porovnání těchto výsledků poukazuje na společné trendy a nutnost zdokonalení vybavení pro podporu pohybových aktivit ve školním prostředí s cílem posílit zdraví, rozvoj a aktivní životní styl dětí.

V závěru bych ráda doporučovala zvážit investice do rozšíření rozmanitosti vybavení v mateřských školách, zejména ve směru atypických pomůcek a nástrojů pro rozvoj specifických pohybových dovedností. Navrhuji zlepšení docházky do tělocvičen a následně zlepšení dostupnosti a použití nářadí v tělocvičnách. Důležité je také vyvážení nabídky míčů a pomůcek ve vztahu k počtu dětí a posílení podpory pro zimní a vodní sporty. Taková opatření by mohla výrazně přispět k podpoře pohybových aktivit, celkovému rozvoji dětí a naplnění jejich potenciálu pro zdravý a aktivní životní styl.

ZÁVĚR

Pohybové aktivity a správné vybavení pro jejich podporu hrají klíčovou roli ve vzdělávacím procesu dětí předškolního věku. Integrace pohybových aktivit do vzdělávacích programů není pouze prostředkem k zabavení dětí, ale má celkový pozitivní vliv na jejich fyziologický, sociální, emocionální a kognitivní rozvoj. V rámci studie byla provedena analýza materiálního vybavení pro podporu pohybových činností v mateřských školách v Olomouckém kraji s cílem identifikovat nedostatky a navrhnout opatření pro zlepšení prostředí pro pohybové aktivity dětí.

Výsledky výzkumu naznačují, že většina mateřských škol má k dispozici zahradu s herními prvky, avšak stále existuje potenciál pro rozšíření vybavení, zejména pro zimní aktivity. Nedostatky v dostupnosti tělocvičen a některých prvků náčiní naznačují potřebu investovat do rozšíření materiálního vybavení pro podporu komplexních pohybových aktivit a rozvoje dovedností u dětí. Diskuze reflektuje paralely a rozdíly s jinými studiemi v oblasti vybavení škol pro pohybové aktivity a zdůrazňuje potřebu zlepšení podmínek pro pohybové aktivity dětí.

Na základě zjištění výzkumu a diskuse byla navržena konkrétní opatření pro zlepšení vybavenosti mateřských škol, včetně investic do rozšíření materiálního vybavení, zlepšení dostupnosti tělocvičen a vyvážení nabídky pomůcek ve vztahu k počtu dětí. Tato opatření by měla přispět k celkovému rozvoji dětí a podpoře jejich zdravého a aktivního životního stylu. Věřím, že zdůraznění důležitosti správného materiálního vybavení pro pohybové aktivity ve školách je klíčové pro podporu optimálního rozvoje dětí v předškolním věku.

Celkově lze tedy konstatovat, že pohybové aktivity hrají klíčovou roli ve vzdělávání dětí předškolního věku a je nezbytné věnovat pozornost jejich integrování do vzdělávacích programů a zajištění vhodného vybavení pro podporu těchto aktivit ve školním prostředí.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- Ballnik, P. (2010). *Knihy pro tatínky dětí od 3 let: vše, co spojuje otce a jejich děti*. Grada.
- Benny, A. M., Hendrawan, D., & Ramadhan. (2020). Modification of Athlete Equipment for Basic Level Physical Education Learning. In *Proceedings of the 1st Unimed International Conference on Sport Science (UnICoSS 2019)*. <https://doi.org/10.2991/ahsr.k.200305.033>
- Bursová, M. (c2005). *Kompenzační cvičení: uvolňovací, protahovací, posilovací*. Grada.
- Delidou, E., Matsouka, O., & Nikolaidis, Ch. (2016). Influence of school playground size and equipment on the physical activity of students during recess. *European Physical Education Review*, 22(2), 215–224. <https://doi.org/10.1177/1356336X15598790>
- Dvořáková, H. (2009). *Sportujeme s nejmenšími dětmi*. TeMi CZ.
- Dvořáková, H. (2011). *Pohybem a hrou rozvíjíme osobnost dítěte: Tělesná výchova ve vzdělávacím programu mateřské školy* (2. vyd.). Portál.
- Dvořáková, H. (2011). *Pohybové činnosti pro předškolní vzdělávání*. Raabe.
- Fourny, D., Fradette, B., Gounelle, J., Magnenot, F., Villeneuveová, A., Daigle, J., & Lacoste, J. (2003). *Encyklopedie sportu: svět sportu slovem i obrazem*. Fortuna print.
- Hu, X., Jiang, G. -ping, Ji, Z. -qiu, Pang, B., & Liu, J. (2020). Effect of Novel Rhythmic Physical Activities on Fundamental Movement Skills in 3 – to 5 – Year – Old Children. *BioMed Research International*, 2020, 1–10. <https://doi.org/10.1155/2020/8861379>
- Chrudimský, J., Křištofič, J., Marek, J., & Vorálková, J. (2012). *Gymnastika v obrazech*. Univerzita Karlova. https://ftvs.cuni.cz/FTVS-2761-version1-gymnastika_v_obrazech.pdf
- Jebavý, R., & Zumr, T. (2014). *Posilování s balančními pomůckami* (2. vyd.). Grada.
- Křištofič, J. (2006). *Pohybová příprava dětí*. Grada.
- Kuban, J., Kirchner, J., & Louka, O. (2006). *Inline bruslení*. Grada.
- Kulhánková, E. (2011). *Cvičíme pro radost* (2. vyd.). Portál.
- Kupcová, M. (2005). Pojetí tělesné výchovy v RVP PV. In *Metodický portál RVP.cz*. <https://clanky.rvp.cz/clanek/c/P/179/POJETI-TELESNE-VYCHOVY-V-RVP-PV.html>
- Lišková, J. (2005). *Kolo a děti: vybavení, výuka jízdy, tipy na výlety*. Grada.

- Mikušíková, M. (2019). *Analýza materiální vybavenosti a podmínek pro rozvoj pohybových aktivit v MŠ a na 1. stupni ZŠ v okrese Hodonín*. [Bakalářská práce, Masarykova univerzita]. Archiv závěrečných prací MUNI. <https://is.muni.cz/th/v7qqu/>
- Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. (2021). *Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání*. <https://www.msmt.cz/file/56051>
- Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. (2024). *Výběr z adresáře škol a školských zařízení*. <http://stistko.uiv.cz/registr/vybskolrn.asp>
- Pechová, J., (2016). *Využití náčiní a nářadí v hodinách tělesné výchovy na 1. Stupni ZŠ*. [Diplomová práce, Univerzita Karlova v Praze]. Docplayer. <https://docplayer.cz/107982141-Univerzita-karlova-v-praze-pedagogicka-fakulta-diplomova-prace-vyuziti-nacini-a-naradi-v-hodinach-telesne-vychovy-na-1-stupni-zs.html>
- Skopová, M., & Zítko, M. (2022). *Základní gymnastika* (4. vyd.). Karolinum.
- Táborský, F. (2004). *Sportovní hry*. Grada.
- Thor, O. (2019). *Inline bruslení*. Grada.
- Tyrš, M. (1873). *Základové tělocviku*. I.L. Kober. https://books.google.cz/books?id=ooZBAAAAYAAJ&printsec=frontcover&hl=cs&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false
- Zhang, D., Soh, K. G., Chan, Y. M., & Zaremohzzabieh, Z. (2024). Effect of intervention programs to promote fundamental motor skills among typically developing children: A systematic review and meta-analysis. *Children and Youth Services Review*, 156, 1–15. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2023.107320>
- Zumr, T. (2019). *Kondiční příprava dětí a mládeže: zásobník cviků s moderními pomůckami*. Grada.
- Žáček, R., & Janoušek, V. (1961). *Gymnastické náčiní a nářadí a jejich údržba*. Sportovní a turistické nakladatelství.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

RVP PV	Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání
RVP	Rámcový vzdělávací program
Atd.	A tak dále
Aj.	A jiné
Apod.	A podobně
MŠ	Mateřská škola
ZŠ	Základní škola
Č.	Číslo

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 <i>Hrazda</i>	24
Obrázek 2 <i>Kruhy</i>	25
Obrázek 3 <i>Kůň</i>	26
Obrázek 4 <i>Kůň</i>	26

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1 <i>Typ mateřské školy</i>	51
Graf 2 <i>Místo, kde se mateřské školy nachází</i>	52
Graf 3 <i>Okres, kde se mateřské školy nacházejí</i>	52
Graf 4 <i>Počet tříd</i>	53
Graf 5 <i>Typy tříd</i>	53
Graf 6 <i>Spojení MŠ s jinou institucí</i>	55
Graf 7 <i>Tělocvična</i>	55
Graf 8 <i>Docházka MŠ do tělocvičen</i>	57
Graf 9 <i>Možnost využívat atletické dráhy</i>	62
Graf 10 <i>Využití atletické dráhy</i>	62
Graf 11 <i>Dostupnost zahrady</i>	63
Graf 12 <i>Dostatečná velikost zahrady</i>	64
Graf 13 <i>Účel zahrady</i>	65
Graf 14 <i>Vybavení zahrady</i>	65
Graf 15 <i>Dostatečnost vybavení zahrady</i>	66
Graf 16 <i>Typy míčů</i>	67
Graf 17 <i>Dostatečnost míčů</i>	68
Graf 18 <i>Atypické pomůcky v MŠ</i>	69
Graf 19 <i>Využití atypických pomůcek v MŠ</i>	70
Graf 20 <i>Pomůcky pro pohybové činnosti v MŠ</i>	72
Graf 21 <i>Pomůcky pro pohybové činnosti v MŠ 2</i>	72
Graf 22 <i>Vybavení na zimu</i>	74
Graf 23 <i>Dostatečnost zimního vybavení</i>	74

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 <i>Zřizovatelé MŠ</i>	51
Tabulka 2 <i>Počet dětí v MŠ</i>	54
Tabulka 3 <i>Počet nářadí v tělocvičnách</i>	58
Tabulka 4 <i>Využití nářadí</i>	59
Tabulka 5 <i>Počet náčiní v tělocvičnách</i>	60
Tabulka 6 <i>Využití náčiní</i>	61
Tabulka 7 <i>Počet míčů</i>	68
Tabulka 8 <i>Počet pomůcek pro rozvoj pohybových dovedností</i>	70
Tabulka 9 <i>Počet pomůcek pro rozvoj pohybových dovedností</i>	71
Tabulka 10 <i>Počet sportovního vybavení</i>	73
Tabulka 11 <i>Chybějící zimní vybavení</i>	75

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P I: Dotazník

PŘÍLOHA P I: DOTAZNÍK

Pro přehled o konkrétním formátu a struktuře dotazníku, který byl použit při sběru dat v rámci výzkumného projektu, je k dispozici možnost prohlédnout prázdný dotazník prostřednictvím následujícího odkazu: [<https://forms.gle/mvDMmyHb9SYLmh5K9>].

Materiální vybavenost mateřských škol vzhledem k pohybovým činnostem v Olomouckém kraji

Vážení učitelé / ředitelé mateřských škol, krásný den přeji,

jmenuji se Jana Maršíková a jsem studentkou 3. ročníku oboru Učitelství pro mateřské školy na Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně.

Dovoluji si Vás oslovit a hlavně poprosit o vyplnění dotazníku, který využiji pouze na výzkum, který provádím pro svou bakalářskou práci. Tato práce se orientuje na materiální vybavenost mateřských škol vzhledem k pohybovým činnostem v Olomouckém kraji.

Dotazník je zcela anonymní!

Dotazník Vám zabere přibližně 10 - 15 minut.

Byla bych ráda, kdybyste odpovídali na otázky pravdivě, aby mohla být má práce smysluplná.

Děkuji za Váš čas, velice si toho vážím!

S pozdravem a přáním krásného dne Jana Maršíková

janajanca110@gmail.com [Přepnout účet](#)

 Není sdíleno

* Označuje povinnou otázku

1. O jaký typ mateřské školy se jedná? *
 - Veřejná
 - Soukromá
2. Kdo je zřizovatelem mateřské školy?
 - Stát
 - Obec
 - Církev
 - Kraj
 - Jiná...
3. Kde se vaše mateřská škola nachází? *
 - Vesnice – do 1000 obyvatel
 - Vesnice – nad 1000 obyvatel
 - Město – do 15000 obyvatel
 - Město nad 15000 obyvatel
4. V jakém okrese se vaše mateřská škola nachází? *
 - Jeseník
 - Prostějov
 - Olomouc
 - Přerov
 - Šumperk
5. Kolik má vaše MŠ tříd? *
 - 1
 - 2
 - 3
 - 4
 - Jiná...

6. Vaše mateřská škola je dělena na *

- Homogenní třídu/y
- Heterogenní třídu/y

7. Jaký je počet dětí v mateřské škole? *

- _____

8. S jakou institucí je spojena vaše mateřská škola? *

- Žádnou
- Se ZŠ
- Se SŠ
- Se SŽ a ZŠ
- S VŠ
- Jiná...

Sekce Tělocvična:

9. Má vaše mateřská škola k dispozici tělocvičnu? *

- Ano
- Ne

Pokud je odpověď Ano, pokračuje se v sekci tělocvičny, pokud je odpověď Ne, pokračuje se na sekci Zahrádka.

10. Kdo je vlastníkem této tělocvičny? *

- _____

11. Jak je tělocvična velká? *

- _____

12. Využíváte možnosti docházet do tělocvičny? *

- Ano
- Ne

13. Jaké a kolik nářadí máte v této tělocvičně k dispozici? *

Typ nářadí	Počet nářadí											
	Žádné	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Více než 10
Lavičky												
Švédské bedny												
Žebřiny												
Průlezky												
Šplhadla												
Koně												
Kozy												
Bradla												
Hrazdy												
Kruhy												
Kladiny												
Trampolíny												
Žiněnky												
Odrážkové můstky												

14. Jaké nářadí využíváte pro pohybové aktivity a jak často? *

Typ nářadí	Využití nářadí			
	Nikdy/nemáme	Víc než 3x do týdne	Alespoň 1x - 3x do týdne	Alespoň 1x-3x do měsíce
Lavičky				
Švédské bedny				
Žebřiny				
Průlezky				
Šplhadla				
Koně				
Kozy				
Bradla				
Hrazdy				
Kruhy				
Kladiny				
Trampolíny				
Žiněnky				
Odrážkové můstky				

15. Jaké a kolik náčiní máte v této tělocvičně k dispozici? *

Typ náčiní	Počet náčiní									
	Žádné	1–5	6–10	11–15	16–20	21–25	26–30	31–35	36–40	Více než 40
Švihadla										
Míče										
Tyče										
Posilovací gumy										
Obruče										
Kužely										
Stuhy										

16. Jaké náčiní využíváte pro pohybové aktivity a jak často? *

Typ náčiní	Využití náradí			
	Nikdy/nemáme	Víc než 3x do týdne	Alespoň 1x - 3x do týdne	Alespoň 1x-3x do měsíce
Švihadla				
Míče				
Tyče				
Posilovací gumy				
Obruče				
Kužely				
Stuhy				

17. Máte možnost využívat atletickou dráhu? *

- Ano
- Ne

18. Jestliže máte možnost využívat atletickou dráhu, využíváte jí?

- Ano
- Ne

Sekce Zahrádka:

19. Má vaše mateřská škola k dispozici zahrádku? *

- Ano
- Ne

Pokud je odpověď Ano, pokračuje se v sekci tělocvičny, pokud je odpověď Ne, pokračuje se na sekci Pomůcky pro pohybové aktivity.

20. Kdo je vlastníkem zahrádky? *

- _____

21. Jak je zahrádka velká?

- _____

22. Myslíte si, že je tato zahrádka dostačující, vůči celkovému počtu dětí v mateřské škole?

*

- Ano
- Ne

23. K jakému účelům máte zahrádku vybavenou? (výběr z více možností) *

- Přírodní zahrada pro pěstování rostlin
- Přírodní zahrada s hracími prvky
- Zahrada s hracími prvky
- Zahrada na cvičení
- Zahrada s edukačními prvky
- Jiná...

24. Máte na zahrádce... (výběr z více možností) *

○ Průlezky	○ Kola	○ Horolezecká stěna
○ Houpačky	○ Koloběžky	○ Hmatová stezka
○ Kolotoče	○ Odrážedla	○ Síť
○ Houpací kruh	○ Šplhadla	○ Dopravní hřiště

37. Jaké máte vybavení na zimní radovánky? (výběr z více možností) *

- Lyže/běžky
- Boby/sáně
- Talíře/lopaty
- Brusle
- Sněžnice
- Jiná...

38. Myslíte si, že je vybavení na zimní radovánky dostačující vůči počtu dětí? *

- Ano
- Ne

39. Jaké vybavení pro zimní radovánky vám v MŠ chybí, a přesto byste jej využili? *

- _____

40. Máte nějaké vybavení pro pohybové aktivity ve vodě? *

- _____

41. Jaké pomůcky pro rozvoj rovnováhy vlastní vaše mateřská škola? *

- _____

42. Jaké vybavení vám v mateřské škole chybí, a přesto byste jej při pohybových aktivitách využili? *

- _____